

ЧЫМ
ДАПАМОЖА
ФІЗІЯТЭРАПІЯ

5

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

11 ЛІСТАПАДА 2020 г.

СЕРАДА

№ 220 (29334)

МАКАЁНАК
НА ВЯСКОВАЙ
СЦЭНЕ

15

ЦЫТАТА ДНЯ

**Ігар БРЫЛО, намеснік
міністра сельскай
гаспадаркі і харчавання:**

«Сёння беларусы ў поўнай меры забяспечаны высакаякаснымі айчыннымі прадуктамі харчавання. Усяго 26 гадоў таму складана было ўявіць, што Беларусь зможа не толькі пракарміць сябе, але і ў 12 разоў нарасіць экспарт прадукцыі. Сёння беларускія прадукты карыстаюцца заслужаным прызнаннем і доверам спажывцоў. Яны пастаўляюцца на экспарт больш чым у 100 краін. Па некалькіх відах малочнай прадукцыі наша краіна ўваходзіць у пяцёрку вядучых сусветных экспартэраў».

Шакаладная графіка

Наталля КУЛАК па сваёй пасадзе — вытворца цукерак цукерачна-шакаладнага цэха Мінскай фабрыкі «Камунарка», але, насамрэч, яна — мастак. І яе мастацтва незвычайнае — маляванне шакаладам па шакаладзе. Ужо пят-

наццаць гадоў Наталля робіць эксклюзіўныя дэкоры ў выглядзе аб'ёмных малюнкаў, прычым, на розных тэмы. Упершыню шакаладная мастацтва ўдзельнічае ў выстаўцы «ПрадЭкспа-2020» і наведвальнікі стэнда «Камунаркі»

ўбачылі не толькі духмяныя шакаладныя «палотны», але і самога маэстра, у руках якога былі незвычайныя пэндзлі — цюбікі з бэльгі і цёмным, малочным і горкім шакаладам.

Анатоль Кляшчук, фота аўтара.

КОРАТКА

• Прэм'ер-міністр Расіі Міхаіл Мішусцін патэлефанаваў Прэзідэнту Беларусі Аляксандру Лукашэнку. Яны абмеркавалі пытанні беларуска-расійскага супрацоўніцтва ў сферы эканомікі. Асобнай тэмай размовы стала сітуацыя з COVID-19.

• За права прыняць чэмпіянат свету 2025 года па біятлоне спарткомплекс «Раўбічы» будзе спрачацца са швейцарскім Ленцэрхайдэ, дзе пастаянна праводзяцца этапы Кубка свету па гарналыжным спорце.

• Каля 195 тысяч беларусаў маюць ва ўласнасці дзве і больш кватэры.

• Саўмін на год працягнуў тэрмін прыцягнення кітайскага крэдыту на інфраструктуру «Вялікага каменя».

• Пад Навагрудкам заўважылі новы для Беларусі від птушак — шэрага жаўрука.

ХЛЕБ І ДА ХЛЕБА

Вытворчасць сельгаспрадукцыі ў Беларусі ў студзені — кастрычніку вырасла на 4,6 %

Пра гэта паведаміў міністр сельскай гаспадаркі і харчавання Іван КРУПКО падчас XXVI Міжнароднай спецыялізаванай аптвой выстаўкі-кірмашу «ПрадЭкспа», якая адкрылася ўчора ў Мінску.

«Па выніках работы за 10 месяцаў 2020 года вытворчасць сельгаспрадукцыі ў гаспадарках усіх катэгорыяў вырасла на 4,6 %, у сельгасарганізацыях — на 6,7 %. Мы змаглі загрузіць прадпрыемствы перапрацоўкі, цалкам забяспечылі ўнутраны рынак прадуктамі харчавання. Экспарт за дзевяць месяцаў вырас на 6,1 % да студзеня — верасня 2019-га і склаў 4,2 млрд долараў. Нягледзячы на пандэмію, нашы аграрыі і перапрацоўшчыкі паказалі вынік, прадэманстравалі прафесіяналізм і кампетэнтнасць», — цытуе Івана Крупко БелТА.

Паводле яго слоў, правядзенне выставак-кірмашоў адкрывае перад аграрыямі новыя магчымасці, дазваляе вызначыць тэндэнцыі развіцця рынку, наладзіць дзелавыя кантакты, у тым ліку з гандлёвымі сеткамі. «На дзелавым форуме абмяркоўваецца стварэнне новых прадуктаў, пастайкі за мяжу, магчымасці сельгаспрадпрыемстваў, перапрацоўшчыкаў, трэйдараў. Думаю, гэтая пляцоўка будзе спрыяць заключэнню новых кантрактаў», — адзначыў міністр.

Напярэдадні Дня работнікаў сельскай гаспадаркі і перапрацоўчай прамысловасці аграпрамысловага комплексу «Звязда» ў сённяшнім нумары пачынае падрабязна расказваць пра поспехі айчыннай аграрыяў. Героямі нашых публікацый стануць вядучыя прадпрыемствы з усёй краіны. У гэтым нумары — флагманы Магілёўшчыны.

Разбуральнікі вежаў

А яшчэ яны руйнуюць будынкі і нават масты. Але работа ў іх — карысная

Вядомая прымаўка кажа «ламаць — не будаваць». Праўда, выбухатэхнікі могуць з ёй паспрачацца. Іх работа патрэбная як для ўзвядзення любога вялікага будынка, так і для яго бяспечнага зносу. Іншасколі і выбуховая хваля можаць нанесці значны ўрон пабудовам, транспарту, навакольнаму асяроддзю і людзям побач.

Раз-пораз у сеціва трапляюць відэакадры зносу чарговай непатрэбнай воданапорнай вежы ці закінутага будынка. Але, як прызнаецца начальнік Цэнтра выбухатэхнічнай службы Рэспубліканскага атрада спецыяльнага прызначэння Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Аляксандр КУТАСІН, за хвілінны эфектнага відэа часам стаяць гадзіны напружаных разлікаў і перыядычная праца на вузэна-трэніровачным палігоне.

Фота Яна УБЕЦЬЦЫНА

СТАР. 4

ISSN 1990 - 763X

9 771990 763008

«ПРАФСАЮЗЫ ПРАЦАВАЛІ І БУДУЦЬ ПРАЦАВАЦЬ»

Улада будзе падтрымліваць іх на ўсіх узроўнях, запэўніў Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка кіраўніка Федэрацыі прафсаюзаў Міхаіла Орду

«Хачу вас папярэдзіць, што вам не трэба перад кімсьці апраўдвацца, бо мы бачым, я асабліва, які зараз ажыццяўляецца накат на афіцыйныя прафсаюзы, — сказаў Аляксандр Лукашэнка. — Таму ні ў якім разе ніхто не павінен перад кім апраўдвацца. Тым больш, сыходзіць у абарону. Прафсаюзы працавалі і будуць працаваць. Улада будзе падтрымліваць прафсаюзы на ўсіх узроўнях».

Аляксандр Лукашэнка дадаў, што ніколі да прафсаюзаў не было адназначна станоўчых адносін, бо яны знаходзіліся паміж молатам і кавадлам ва ўсе часы: з аднаго боку работнікі, інтарэсы якіх яны абараняюць, з другога — інтарэсы кіраўніцтва прадпрыемства.

Даведка «Звядзі»

З кас узаемадапамогі на аказанне матэрыяльнай падтрымкі работнікам, якія аказаліся ў найбольш складанай сітуацыі, і закупкі дэзсредкаў накіравана больш за 14 мільянаў рублёў, інфармуе прэс-служба Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі. Акрамя таго, з прафсаюзага фонду дапамогі медыцынскім работнікам, якія захварэлі на «ковід», з мая да верасня аказана дапамога больш чым шасці тысячам работнікам аховы здароўя на суму каля чатырох мільянаў рублёў.

Зараз сітуацыя ўскладняецца, на думку беларускага лідара, знешнім ціскам на краіну. «Ну а прафсаюзы, паколькі яны занялі жорсткую пэўную пазіцыю, на іх ажыццяўляюцца і ажыццяўляюцца гэты накат. Таму трэба да гэтага спакойна адносіцца, — лічыць Прэзідэнт. — Хтосьці сядзе з прафсаюзаў — мізэрная колькасць, у параўнанні з той, якая ёсць, — няхай. Вы ж бачыце, я не перажываю з нагоды таго, што нехта са студэнтаў сышоў, нехта з рабочых — гэта справа кожнага. Хтосьці захачеў з'ехаць, няхай з'езджае. Не трэба нікога трымаць».

З гэтай нагоды кіраўнік дзяржавай пракаментаваў запрашэнні беларусаў з боку краін-суседзяў:

«Вунь сёння прайшла інфармацыя з Латвіі — некаторыя туды з'ехалі. Паклікалі іх туды, разумееш? Наш урад там, прэзідэнт у нас у выгнанні, «белія» гэтыя паклікалі. І дзе яны зараз жывуць у гэтай краіне? У нейкай рэзервацыі за два з паловай долары ў дзень. Дзе мільёны, якія абяцалі? Альбо хоча бы тысячы долараў, якія абяцалі нашым?»

Прафсаюзы не павінны ні перад кім апраўдвацца, бо праводзяць лінію, якая прапісаная ў іх статуте, згодна з заканадаўствам, падсумаваў гэты тэзіс Прэзідэнт.

Узяць на кантроль цэны і якасць камунальных паслуг

Другой тэмай сустрэчы стаў кантроль цэнаўтварэння з боку прафесійных саюзаў разам з парламентам.

«Бачу, што прафсаюзы больш нават, чым дзяржаўныя органы, займаюцца гэтай праблемай, — ацаніў выкананне свайго ранейшага даручэння Прэзідэнт. — І пераверце, людзі, якіх вы заклікалі падтрымліваць, гэта ацэняць. Яны ўжо ацанілі».

На думку кіраўніка дзяржавы, спасылка на рынак і дэмакратыю ў гэтым пытанні не да месца. «Убачылі і рынак, і дэмакратыю. Ва ўсіх краінах — не толькі Еўропа, але і Амерыка прадэманстравала сваю дэмакратыю, — заўважыў ён. — Таму інтарэсы народа, інтарэсы нашых работнікаў павінны быць пакладзеныя ў аснову нашай палітыкі».

Дадатковае даручэнне Прэзідэнта — маніторынг якасці камунальных паслуг. «Тарыфы тут мы кантралюем, але на якасць трэба звярнуць увагу, бо цэнаўтварэнне і камунальных паслуг — тое, як яны аказваюцца, заўсёды ў сацыялітан-ня ідуць на першым месцы», — аргументаваў ён.

Работнікі прыватнага сектара таксама павінны быць абароненыя

«Мы з вамі дамаўляліся, што да канца гэтага года прафсаюзныя арганізацыі будуць створныя на ўсіх прыватных прадпрыемствах. Гэта пытанне да канца павінна быць вырашана, — падкрэсліў Прэзідэнт. — Калі толькі да канца года прыватныя прадпрыемствы не створыць па вашым патрабаванні прафсаюзныя арганізацыі, гэтыя прыватныя прадпрыем-

ствы будуць ліквідаваныя. Вы павінны ўнесці гэтыя прапановы. Жартаваць мы не будзем больш. Мы бачым, як некаторыя сябе павялі і ўзялі курс на знішчэнне дзяржавы і дзяржаўнасці ў нашай краіне».

«Гэта адна з асноў нашага грамадства»

Яшчэ адна тэма сустрэчы — сфера дзеяння калектыўных дагавораў, якія правіла, заключаюцца працаўладальцамі і прафсаюзнай арганізацыяй. Гэты дакумент рэгулюе сацыяльныя адносіны паміж наймальнікамі і работнікамі, удакладніў старшыня ФПБ. Ён лічыць калектыўны дагавор галоўнай матывацыйнай членамства ў прафсаюзе.

Кіраўнік дзяржавы пагадзіўся, што члены прафесійных саюзаў павінны адчуваць сябе больш абароненымі і пацвердзіў, што дзяржава будзе ўмацоўваць гэтыя арганізацыі.

«Чаму б'юць па прафсаюзах — таму што гэта адна з асноў нашага грамадства. Хочучы знішчыць і выбіць увогуле прафсаюзы як асновую апору нашай дзяржавы, якая займае патрыятычную пазіцыю», — бачыць небяспеку беларускі лідар.

У размове з журналістамі Міхаіл Орда дадаў, што калектыўны дагавор мае магчымае адсылчэнне нормаў на заканадаўства. Гэта значыць, што калі ў заканадаўстве значыцца нейкі стандарт, а наймальнік і працоўны калектыў вырашылі прапісаць сацыяльную гарантыю, якая перавышае гэты стандарт, то іх рашэнне будзе правамоцнае. Ён лічыць справядлівым, каб такія гарантыі распаўсюджваліся на членаў таго калектыўу, які і дабіўся, маючы на ўвазе прафсаюз.

«Чалавек кажа: «Я па пэўных меркаваннях не хачу знаходзіцца ў прафсаюзе». Мы кажам: гэта тваё права. Значыць ты павінен пайсці адзін на адзін да наймальніка, сказаць, што ты такі прыгожы, такі таленавіты і дабіцца ў кантракт гэты сацыяльны гарантыі. І вось як правіла яны кажуць: «Не, а як гэта я адзін пайду?» Значыць, адзін. Але адзін у полі не воі, лепш, вядома, калектыўна адстойваць права», — сказаў старшыня ФПБ.

«Ковід — гэта сёння ўжо глабальная палітыка»

Зайшла гутарка і пра другую хвалю каранавіруса.

«Ковід — гэта не медыцынскі тэрмін. Гэта не толькі і не толькі

хвароба. Гэта нават не эканаміка сёння. Гэта глабальная палітыка, — сказаў Прэзідэнт. — Пачалі перакройваць свет. Успыхнулі паўсюль бунты і мяцяжы. Ці тое яшчэ будзе ў сувязі з наступствамі абрушэння эканомікі. Еўрасаюз, ВУП рухне на 20 працэнтаў, зараз ужо гэта бачна — асобныя краіны. Злучаныя Штаты абрынуліся. Там адзін працэнт, у ЗША, абрушэння — разбураецца ўся сусветная эканаміка. Кітай недатарымлівае той ВУП, які быў. Таму — ці тое яшчэ будзе».

Аляксандр Лукашэнка мяркуе, што пратэсны рух спадзяецца выжарыцца негатыўна тэндэнцыя ў беларускай эканоміцы ў сваіх мэтах, і ўпэўнены, што гэтага не адбудзецца.

«Няпросты будзе ў эканоміцы», — не адмаўляе ён. — Пастараемся вытрымаць тое, што ёсць на сёння. Але людзям трэба казаць, даносіць да працоўных калектыўу, да арганізацый, што гэты час будзе няпросты. І той, хто набярэцца мужнасці, сілы і вытрымае, той захавеца і захаве сваю дзяржаву».

Што датычыцца суседзяў, то Беларусь не адмаўляе нікому ў дапамогу, растлумачыў беларускі лідар, і дадаў, чаму негатыўна ўспрымае запрашэнні на адрас беларускіх урачоў у існуючых форме і сітуацыі.

«Мы не супраць таго, каб паехалі, але гэта павінна рабіцца ар-

ганізавана», — сказаў ён. Беларусь гатова падзяліцца з іншымі дзяржавамі і вопытам, і кадрамі, калі апошняе не на шкоду нацыянальным інтарэсам, заявіў Прэзідэнт. Ніхто там не даць працаваць нармальна нашым урачам. Будучы другасную ролю выконваць, — не сумняваецца Аляксандр Лукашэнка. — А я не хачу, каб здэкаваліся з нашых людзей і нашых урачоў такім чынам. Таму я іх папярэджваю: глядзіце, перш чым выехаць туды. Восць у чым мая пазіцыя, а не таму, што я тут закрываюся і нікога не пускаю».

Беларусь, па яго словах, не можа закрыць межы, бо мы экспартарыентаваная краіна.

Кіраўнік дзяржавы лічыць сваю пазіцыю справядлівай яшчэ і таму, што спецыялісты, на яго думку, дзеля вялікага заробку едуць за мяжу, а паслугі, якія там каштуюць дорага, імкнуцца атрымаць у Беларусі.

«Працеў там, доўгі рубель атрымаў, а да нас едзе, па медыцынскай паслугі, адукацыі і гэтак далей. Ну пакуль, там жыві і атрымлівай гэтыя паслугі, бо тут жа ў нас дадуцца і ахова здароўя фактычна, адукацыя тым больш у нас дзяржаўная, — растлумачыў ён. — Гэта ж мы ўсе плацім за гэта. А ён там сядзіць, ён жа не плаціць ніякіх падаткаў. У чым я не маю рацы? Таму людзям трэба даносіць гэтую горкую праду».

Воляга МЯДЗВЕДЗЕВА.

Даведка «Звядзі»

Федэрацыя прафсаюзаў накіравала ва ўрад прапановы па падтрымцы ва ўмовах пандэміі асобных галін эканомікі і грамадзян. Сярод іх:

- ✓ даваць работнікам, якія маюць прыкметы вострых рэспіраторных вірусных інфекцый, за кошт сродкаў наймальніка да п'яці дзён самаізаляцыі на працягу года без афармлення бальнічных і прадстаўлення медыцынскіх дакументаў, якія пацвярджаюць хваробу;
- ✓ даваць работніку з яго згоды аплачаны адпачынак да 15 календарных дзён для знаходжання ў самаізаляцыі, калі гэты работнік патэнцыйна можа быць носьбітам інфекцыі;
- ✓ на прадпрыемствах бесперапыннага цыкла і там, дзе выкарыстоўваюцца небяспечныя ўстаноўкі, ствараць з ліку асобных катэгорый работнікаў часовыя «падменныя працоўныя рэзервы» на выпадак выбывання асноўнага персаналу ў выпадку захворвання;
- ✓ цалкам вызваліць ад падаходнага падатку даходы, якія атрыманы ад прафсаюзных арганізацый (матэрыяльная дапамога);
- ✓ прызначаць маладых работнікам, якіх упершыню прынялі на работу, дапамогу па часовай непрыцамадольнасці па аналогіі з падыходамі ў адносінах да маладых спецыялістаў і рабочых, якія працуюць па размеркаванні (цяпер тым, хто ўпершыню працаўладкаваўся, але працую не па размеркаванні, дапамога прызначаецца з разліку 50 % найбольшай велічыні бюджэту прыжыткавага мінімуму ў сярэднім на душу насельніцтва).

Ва ўрадзе

Што падтрымае бюджэт?

У дзяржбюджэце па выніках года недапаўняецца да трох мільярдў рублёў даходаў. Такую інфармацыю да пачатку пасяджэння Савета Міністраў па выніках сацыяльна-эканамічнага развіцця за дзевяць месяцаў расказаў міністр фінансаў Юрый СЕЛІБЕРСТАЎ. Паводле яго слоў, недабор даходаў па выніках выканання бюджэту за дзевяць месяцаў адзначаны з-за каранавіруса і праблем з пастаўкамі нафты ў першым квартале. Але ёсць і добрыя навіны. «Лепш, чым планавалася, паступаюць мътныя пошліны ад рэалізацыі калійных угнаенняў. Мы ацэньваем, што будзе некалькі больш паступленняў ад ПДВ (падатак на дабаўленую вартасць. — «Зв.»), таму ў цэлым мы зможам частку недабору перакрыць і задзейнічаем астаткі (бюджэтныя сродкі — «Зв.») на суму каля мільярда рублёў, каб дэфіцыт бюджэту ў гэтай частцы прафінансаваць», — сказаў міністр фінансаў.

Ён адзначыў, пры аптымізацыі расходаў застаюцца выплаты медыкам, якія працуюць з хворымі на COVID-19, і тым, хто страціў пазабюджэтныя сродкі на гэты перыяд. «У цэлым такая падтрымка па годзе ацэньваецца да паўмільярда рублёў бюджэтных грошай па ўсіх кірунках», — дадаў Юрый Селіберстаў.

У сваім дакладзе прэм'ер-міністр Раман Галоўчанка адзначыў, што з сямі паказчыкаў эфектыўнасці работы ўрада і Нацыянальнага банка выкананы тры — сальда знешняга гандлю, рэальныя даходы насельніцтва і прамыя замежныя інвестыцыі. «Выніковы паказчык работы ўсёй эканомікі (рэальныя грашовыя даходы) вырас на 3,6 працэнта. Гэта больш, чым планавалі. Рэальныя заробкі выраслі на восем працэнтаў. У тым ліку ў бюджэтнай сферы амаль на 14 працэнтаў, перадусім у сістэме аховы здароўя — на 22 працэнтаў», — сказаў кіраўнік Саўміна.

У няпростых эканамічных умовах, па яго словах, удалося не дапусціць скарачэння работнікаў і працягнуць дзейнасць па расце заробкаў у арганізацыях з нізкім узроўнем аплаты працы. Колькасць такіх у бягучым годзе скарацілася амаль у 10 разоў.

З чэрвеня, як заявіў прэм'ер, ВУП (валавы ўнутраны прадукт. — «Зв.») паступова аднаўляецца і апошня два месяцы захоўваецца на ўзроўні — 98,7 %.

У ліпені ўрад вызначыў мэтывыя задачы, якія ва ўмовах рызыкаў і пагроз неабходна рэалізаваць для дасягнення росту на ўзроўні не ніжэйшым, чым летась. Сярод іх — экспарт, запасы гатовай прадукцыі, інвестыцыі.

«З імі пакуль спраўляюцца не ўсе. Па зніжэнні запасаў да канца 2020 года на мільярд рублёў пакуль ідзём у графіку. Разам з тым у арганізацыях Мінпрама, Беллегпрама, а таксама Віцебскай вобласці і горада Мінска адзначаецца адставанне ад графіка. Затраты на вытворчасць і рэалі-

Пошліны, ПДВ і лішкі з мінулых гадоў

зацыю прадукцыі падраслі ў Мінпраме, абласцкай Магілёўскай, Гомельскай і горадзе Мінску», — паведаміў Раман Галоўчанка. Ён дадаў, што вырасла колькасць стратных арганізацый і сума страт вырасла ва ўсіх абласцях, асабліва ў Гомельскай і Віцебскай абласцях.

«Канешне, вялікую ролю сыгралі курсавыя розніцы. Але хацелі папярэдзіць прысутных, што ўсе свае недапаўняўкі зваліць на каранавірус і курсы валют не атрымаецца», — дадаў прэм'ер.

Раман Галоўчанку насцярожвае сітуацыя з тэмпамі ўводу ў сталіцы ў эксплуатацыю жылля. Гэтае заданне па яго будаўніцтве для шматдзетных пакуль выканана толькі на траціну. «Сітуацыя, якая неаднаразова абмяркоўвалася ва ўрадзе, звязаная з дастатковасцю ліквіднасці банкаў для фінансавання будаўніцтва. Усе неабходна мерны прыняты. Усім, хто адстае, неабходна нагнаць», — падкрэсліў ён.

Марыя ДАДАЛКА.

На слыху

СКАРЫСТАЦА ВОПЫТАМ, АКАЗВАЦЬ КВАЛІФІКАВАНУЮ ДАПАМОГУ

У Савеце Рэспублікі прайшла нарада па пытаннях процідзеяння распаўсюджвання каранавіруснай інфекцыі

«Другая чаканая хваля захворвання COVID-19 праходзіць падчас уздыму сезонных вострых рэспіраторных інфекцый, і яна ставіць шэраг сур'ёзных пытанняў і па аб'ёме аказання дапамогі, і па колькасці пацыентаў. На гэтай нарадзе мы гаворым пра ўсё, што неабходна для медыцынскай дапамогі нашым пацыентам», — сказаў загадчык кафедры інфекцыйных хвороб Беларускага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта, галоўны пазаштатны спецыяліст па інфекцыйных захворваннях Міністэрства аховы здароўя Ігар КАРПАУ.

цы, медперсанал — гэта тыя пытанні, якія знаходзяцца на пастаянным кантролі. Мы аднавілі працу абласных штабоў, якія ўзначальваюць губернатара. Наша задача сёння — старацца рабіць усё, каб аказаць кваліфікаваную медыцынскую дапамогу», — сказала на заканчэнне яна.

Дацэнт кафедры інфекцыйных хвороб БДМУ Святлана ЛУКАШЫК акцэнтавала ўвагу на асноўных мерах прафілактыкі. «Перш за ўсё варта выконваць тыя рэкамендацыі, якія вельмі выразна пазначаныя эпідэміялагамі. Гэта нашэнне масак, дыстанцыяванне. Кожны з нас павінен памятаць, што мы абавязаны берачы нашых блізкіх, асабліва пажылых людзей, паколькі хварэюць яны цяжэй. Для таго каб захвор-

ванне скарачалася, мы ўсе павінны працаваць у адзіным ключы», — сказала яна.

Асабліваю ўвагу медыкі звяртаюць на дзяцей. «Безумоўна, дзеці хварэюць, але, на наша шчасце, у больш лёгкай форме. Аднак разам з тым, дзеці з'яўляюцца ўніверсальнымі пераносчыкамі. Яны прыносяць інфекцыю ў сям'ю. Таму што калі даросламу чалавеку дастаткова проста растлумачыць, што такое сацыяльнае дыстанцыяванне і нашэнне маскі, то для дзіцяці ў сваім калектыве гэта практычна немагчыма», — дадаў **загадчык кафедры інфекцыйных хвороб і дзіцячых інфекцый Беларускай медыцынскай акадэміі паслядипломнай адукацыі Юры ГОРБІЧ**.

Паводле БелТА.

«Перш за ўсё варта выконваць тыя рэкамендацыі, якія вельмі выразна пазначаныя эпідэміялагамі. Гэта нашэнне масак, дыстанцыяванне».

трэба прымаць усе меры для таго, каб эфектыўна аказаць медыцынскую дапамогу, каб эфектыўна працавалі нашы ўстановы аховы здароўя. Але, што немагаворна, мы павінны аказаць дапамогу і людзям з іншымі захворваннямі», — заявіла яна.

Наталля Качанова адзначыла, што Міністэрства аховы здароўя рэгулярна праводзіць селектарную нараду. «Так, на сённяшняй нарадзе кожная вобласць рабіла справаздачу аб тым, як складваецца сітуацыя ў іх рэгіёне. Мы бачым, што рост ёсць. Але разам з тым, ёсць свабодныя месцы ў бальніцах, што дазваляе нам аказаць меддапамогу. Ёсць сродкі індывідуальнай аховы, на чым мы робім асаблівы акцэнт. Ёсць у дастатковай колькасці лекавыя прэпараты і, вядома, ёсць пратаколы лячэння», — сказала яна.

Наталля Качанова падкрэсліла, што сітуацыя з распаўсюджваннем COVID-19 знаходзіцца на кантролі кіраўніка дзяржавы і ўсіх органаў улады. «Сродкі індывідуальнай аховы, абсталюванне, ложка-мес-

ён нагадаў, што ў Беларусі ствараюцца рэгіянальныя штабы па рэагаванні на сітуацыю з COVID-19. «Сапраўды, у экспертнай групы назначаны пэўны вопыт. Маніторынгавыя групы ў першую хвалю працавалі ва ўсіх рэгіёнах. Зараз вырашана пашырыць работу такіх груп за кошт спецыялістаў з абласцей. Гэта калегіяльная дапамога тым дактарам, якія знаходзяцца на вострых дадзенай праблемы, якія штодня і штогадзінна аказваюць дапамогу пацыентам з COVID-19», — адзначыў загадчык кафедры.

Як падкрэсліла **старшыня Савета Рэспублікі Наталля КАЧАНОВА**, учарашняя нарада — працяг размовы, якая была на мінулым тыдні ў Прэзідэнта. «Кіраўнік дзяржавы выразна вызначыў, што за кожным рэгіёнам і Мінскам замацаваныя службовыя асобы, якія будуць займацца арганізацыяй гэтай работы. Неабходна даць аб'ектыўную ацэнку, як сёння аказваецца медыцынская дапамога ў Мінску, таму што мы бачым, што колькасць выпадкаў інфекцыі павялічваецца. І нам

Песенная дарога з Тонежа

Памёр Міхась ДРЫНЕЎСКИ. Яркая, шмат-аблічная асоба. Мастацкі кіраўнік і галоўны дырыжор Нацыянальнага акадэмічнага хору Рэспублікі Беларусь імя Г. І. Цітовіча. Чалавек, прафесіянал, унікальны арганізатар у галіне музычнага мастацтва нашай краіны, без прысутнасці якога ўвогуле будзе цяжка ўявіць музычную культуру Беларусі ў наступныя гады — а мо і дзесяцігоддзі.

Нарадзіўся геніяльна творца, унікальны па сіле свайго чуцця народнай музыкі, па здольнасці данесці гэта чуццё, саму музыку, саму беларускую песню да наступных пакаленняў, у вёсцы Тонеж на Гомельшчыне. Тады, у лю-

тым 1941 года, гэта быў Тураўскі раён. Ужо ў 13 (!) гадоў Міхась пачаў працаваць кіраўніком хору калгаса «Труд» у родным Тонежы. У 1959 годзе паступіў у Гомельскае музычнае вучылішча. У час вучобы працаваў з народным хорам у вёсцы Прыбыткі Гомельскага раёна. Ён паўсюль, з самай маладосці, імкнуўся вылучыць народныя спевы ў прыярытэты музычнай нацыянальнай культуры. Яму гэта было дадзена маўклівым запаветам продкаў. У 1963 годзе Міхась Дрынеўскі закончыў Беларускае дзяржаўнае кансерваторыю імя А. В. Луначарскага. З 1973 года ён — галоўны хормайстар, а праз два гады — мастацкі кіраўнік Народнага хору Рэспублікі Беларусь імя Г. І. Цітовіча. Нагадаем, што Цітовіч быў заснавальнікам гэтага славацкага калектыву. А Дрынеўскі быў яго кіраўніком на працягу амаль паўвека.

Яшчэ адзін клопат Міхаса Іванавіча — Беларускае саюз музычных дзеячаў, які фактычна ён і заснаваў, а пасля доўгія гады ўзначальваў. Важкасць гэтага творчага аб'яднання выключная. У ім разам сабраліся ініцыятыўныя, удумлівыя людзі, літаральна кожны з якіх жыве лёсам беларускай музыкі, клапатліва ставіўся да музычнага, песеннага выхавання грамадства.

Творчыя, грамадскія здзяйсненні дырыжора былі адзначаны званнямі заслужанага дзеяча мастацтваў Беларусі, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь. У савецкі час ён быў ўзнагароджаны ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга. У новай Беларусі — медалём Францыска Скарыны, ордэнам Францыска Скарыны... Пройдзе час — і легендарнага ўраджэнца песеннай вёскі Тонеж, народнага артыста Беларусі ўшануюць помнікамі, назвамі вуліц у Гомелі і Мінску, яму будзе прысвечаны дзяржаўны музей. Пра яго напішучы не адну кнігу... Але галоўнае ўжо здзейснена: Міхась Дрынеўскі жыццём сваім зрабіў усё магчымае, каб родную беларускую песню вывесці на шырокую дарогу. І стараўся рабіць гэта так, быццам ён быў адзіны яе Абаронца.

Мікола БЕРЛЕЖ.

Ініцыятыва

ПРАПАНОВЫ ВІТАЮЦА

Грамадскія прыёмныя па зборы значных ініцыятыў ад насельніцтва па пытаннях канстытуцыйнай рэформы і іншых актуальных праблемах краіны і рэгіёнаў пачынаюць сваю дзейнасць.

Учора першая распачала работу ў Бабруйску. Аб гэтым паведамляецца на сайце Бабруйскага гарвыканкама. Грамадская прыёмная будзе працаваць у гарвыканкаме ў кабінцеце № 211. Час працы — з 17.00 да 19.00.

У першы дзень работы прыёмнай прымаўся прапановы па пытаннях канстытуцыйнага рэфармавання і партыйнага будаўніцтва.

Сёння, 11 лістапада, можна выказаць прапановы па пытаннях эканомікі, а 12 лістапада — па пытаннях сацыяльнай сферы.

У Мінскай вобласці грамадскія прыёмныя пройдуць з удзелам прадстаўнікоў райвыканкамаў, бальніц, прафсаюзаў і іншых арганізацый. На сустрэчах разгледзяць прапановы грамадзян па папраўках у Канстытуцыю, паведамлілі ў прэс-службе Мінаблвыканкама.

Мерапрыемствы адбудуцца ў Беразіне, Барысаве, Вілейцы, Валожыне, Дзяржынску і Жодзіне.

Час працы грамадскіх прыёмных: 11 і 18 лістапада з 14.00 да 17.00, а таксама 14 і 21 лістапада з 10.00 да 13.00.

Паводле БелТА.

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦА

«Лакдаўн» абвешчаны галоўным словам 2020 года

Такі выбар зрабілі эксперты аўтарытэтнага слоўніка Collins. У сувязі з пандэміяй COVID-19 ужыванне параўнальна рэдкага тэрміна ў англамоўных СМІ і інтэрнэце ўзрасло з чатырох тысяч летась да чвэрці мільёна сёлета. «Мова адлюстроўвае свет вакол нас, а ў 2020 годзе ў свеце дамінавала тэма глабальнай пандэміі, — растлумачыў кансультант рэдакцыі Элен Ньютсдэ. — Лакдаўн змяніў тое, як мы жывём, працуем, вучымся, робім пакупкі і маем зносіны. Паколькі многія краіны менавіта цяпер уваходзяць у другі лакдаўн, слова выказвае галоўны вынік года, хоць, вядома, гэта нікога не радуе». Штогод эксперты рэдакцыі аналізуюць пры дапамозе камп'ютары масіў прыкладна ў 4,5 мільярда слоў і вызначаюць «слова года», якое было ва ўсіх на слыху. У шортлісце з 10 самых модных, па версіі Collins Dictionary, англійскіх слоў 2020 года яшчэ пяць, акрамя «лакдаўна», адносіліся да пандэміі COVID-19: coronavirus (каранавірус), furlough («прымусовы не-

аплачваемы адпачынак»), key worker («работнік жыццёва важнай спецыяльнасці»), self-isolate («самаізалявацца») і social distancing («сацыяльнае дыстанцыяванне»).

Экс-прэзідэнт Балівіі Эва Маралес вярнуўся на радзіму

Эва Маралес вярнуўся на радзіму з Аргенціны, паведамлілі лацінаамерыканскія СМІ. Ён перасек мяжу з Балівіяй пасля ўрачыстай цырымоніі, якую арганізаваў у яго гонар аргенцінскі прэзідэнт Альберта Фернандэс. На абодвух баках мяжы сабралася вялікая колькасць прыхільнікаў вядомага палітыка. «Сёння адзін з самых важных дзён у маім жыцці, я вяртаюся ў краіну, якую люблю, і гэта напаяўнае мяне радасцю», — напісаў Маралес у «Твітэры». Ён кіраваў Балівіяй на працягу 14 гадоў да лістапада мінулага года, калі яму давялося сысці ў адстаўку і ў выніку пакінуць краіну на фоне пратэстаў. Вяртанне Маралеса ў Балівія стала магчымым пасля таго, як на пазачарговых выбарах прэзідэнта перамогу атрымаў яго аднапартыен, прадстаўнік «Руху за сацыялізм» Луіс Арсэ Катагора, які быў прыведзены да

прысягі ў нядзелю. Ва ўрадзе Маралеса Луіс Арсэ займаў пасаду міністра эканомікі.

На Канарах разгортваецца найбуйнейшы міграцыйны крызіс

На Канарскіх астравах жацуюць аб найбуйнейшым за паўтара дзясятка гадоў міграцыйным крызісе: толькі за апошнія некалькі сутак там высаджалася больш за 1600 неафіцыйна з Афрыкі, а ўсёго за гэты год, паводле звестак МУС Іспаніі, — больш за 11 тысяч, паведамліў Euronews. Прызначаны для бежанцаў пам'яшканні ўжо перапоўненыя, таму частку перасяленцаў рассялілі ў апусцелыя 3-за каранакрызісу гатэляў. Як лічыць кіраўнік муніцыпалітэта Аналія Буэна Гарсія, «на астравах неабходна пабудоваць годныя цэнтры рэзямішчэння мігрантаў». Мясцовы прафсаюз паліцыі просіць падмацаванняў, жыхары муніцыпалітэтаў, размешчаных побач з лагерамі бежанцаў, выходзяць на дэманстрацыі. Платок неафіцыйна на Канарскія астравы, размешчаныя за паўтары сотні кіламетраў ад афрыканскага ўзбярэжжа, прыкметна ўзмацніўся яшчэ летась, калі ўлады Марока заключылі з Еўрасаюзам дагавор: фінансавая дапамога ў абмен на спыненне міграцыі праз Міжземнае мора.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— Быў час, калі даводзілася ездзіць у службовыя камандзіроўкі па сем месяцаў за год. Пэўна, не засталася ў краіне ніводнага раёна, дзе б мы не пабывалі. А работы для нас вельмі шмат. З савецкіх часоў засталася мноства пабудов і канструкцый, якія па розных прычынах былі закінутыя. Гэта ж колішнія воінскія часці, карпусы прадпрыемстваў, дымавыя трубы, кацельныя, воданепарныя вежы, вясковыя клубы... Яны ператварыліся ў аб'екты невышанай небяспекі. Акрамя таго, там нярэдка разбураюцца сцены. «Дапамагаюць» у гэтым як умовы надвор'я, так і мясцовыя жыхары, якія нярэдка разбіраюць старыя дамы на будаўнічыя матэрыялы. А фінал у такіх рэштках адзіны — абрушэнне. Вось наша служба і займаецца фактычна імгненным ператварэннем такіх небяспечных будынкаў у кучу будаўнічага матэрыялу, які не ўяўляе ніякай пагрозы.

Як гэта ні парадкасна, але правільны знос старой канструкцыі пры дапамозе выбуху — бадай што, самы бяспечны спосаб. А разам з тым — і аператыўны. Не трэба разбіраць днямі цагляны зверху ўніз, праводзіць работы на вышыні. Правільна падрыхтаваны выбух здольны пакласці будынак у зададзены кірунку. Для таго, каб усё карэктна разлічыць, неабходна распрацаваць праект. У ім улічваецца ўсё — адлегласць да суседніх будынкаў, маса зарада, яго размешчэнне, марка бетону, далёкасць разлёту аскепкі, напрамак выбуховай хвалі...

— Я хачу звярнуць увагу ўладальнікаў тэрыторый: не трэба даводзіць будынкі на падкантрольнай тэрыторыі да гаротнага стану, — заклікае Аляксандр Кутасін. — Можна свечасова прыняць меры, і мы знясем патрэбны аб'ект у спакойным тэмпе, не падвяргаючы рызыцы іншых.

Разбуральнікі вежаў

Напрыклад, раз ва Уздзе спецыялістам давялося экстранна зносіць аварыйную воданепарную вежу. У ёй раптоўна высыпалася частка цаглянай сценкі і ўтварыўся сучэльны праём. А вежа тая знаходзілася на тэрыторыі балніцы. Куды менавіта яна магла ўпасці — прадвызначыць не мог ніхто. На дапамогу прыйшлі ратавальнікі.

— А восі калі зносілі комін кацельнай у Мазыры, то давялося нават склікаць пасяджэнне камісіі па надзвычайных сітуацыях на раённым узроўні. Вакол той

комін «злажыўся» практычна на сябе. Аскепкі амаль не разляцеліся. Чатыры гады канструкцыя была ў аварыйным стане, і ўвесь гэты час не прымаліся ніякія меры.

Адносна свежы знос — кастрычніцкі — адбыўся ў Барысаве. Там ратавальнікам давялося разбурыць старую воданепарную вежу.

— Да нас звярнулася будаўнічае ўпраўленне. Вежа тая не эксплуатавалася некалькі дзесяцігоддзяў. Неабходнасць у ёй адпала пасля таго, як было праведзена цэнтральнае водаза-

павалася. Вышыня вежы была пад 40 метраў. Прычым знаходзілася яна ў такім месцы, дзе мог быць нанесены значны ўрон, калі б яна ўпала адвольна. Справа ў тым, што вежа месцілася на тэрыторыі санаторыя.

Выбухатэхнікі працуюць не толькі па закінутых будынках, але і на вадаёмах краіны. Напрыклад, дэмантаж моста праз Прыпяць у Жыткавіцкім раёне таксама не абышоўся без іх.

— Аварыйны ўчастак быў падарваны з выкарыстаннем больш як тоны выбуховага рэчыва. Гэта была ўнікальная работа для нас. І лічу, што мы справіліся з задачай годна. А ў канцы верасня перад намі была пастаўлена задача знесці мост у Гомельскім раёне каля вёскі Бабічы. Побач са старой пераправай пабудавалі новаю, а мы мусілі акуратна прыбраць абышлы мост. Адлегласць паміж імі была ўсяго дзесяць метраў. І першыя дамы былі даволі блізка — на адлегласці не больш за 150 метраў. Таму мы прымалі максімальныя меры бяспекі падчас падрыву. І тут мы зрабілі так, каб стары мост заваліўся ў процілеглы бок ад новага.

А вось трэці аспект работы выбухатэхніку Міністэрства па надзвычайных сітуацыях апошнім часам страціў сваю актуальнасць. І прычы-

на гэтага — змена клімату. Цёплыя зімы не спрыяюць таму, каб на рэках утваралася трывалае ледавое покрыва. Адпаведна, і падрываць там няма чаго.

— Калісьці істотныя праблемы нам стварала Заходняя Дзвіна. Было гэта не так даўно, яшчэ ў пачатку дзесяцігоддзя. Там узніклі магутныя ледавыя заторы. Праз «паціну», якую ўтваралі цвёрдыя масы, вада расцякалася на прылеглыя тэрыторыі. Наша задача была гэтыя прыродныя плаціны з лёду падарваць, каб вада спакойна цякла далей.

Пад пільнай увагай выбухатэхніку знаходзіцца нізководныя масты. Часам бывае так, што гэта адзіная пераправа паміж вёскамі па абодвух берагах невялікай ракі. А аб'язная дарога можа быць і праз некалькі дзесяткаў кіламетраў. Але ледаход уяўляе сабой значную небяспеку для драўляных апор — іх можа проста «зрэзаць» воскрымі крыжамі. Таму пры неабходнасці ратавальнікі могуць здарніць масу лёду так, каб яна прайшла паміж апорамі і іх не пашкодзіла. А ці спатрэбіцца гэта ўменне ўжо будучай зімой — пакажа час.

Валяр'ян ШКЛЕНІК.
Фота Яна ХВЕДЧЫНА
і з архіва Рэспубліканскага
атрэд спецыяльнага
прызначэння МНС.

паўразбуранай трубы былі газавая кацельная, падстанцыя. Куды б яна ні ўпала — паўсюль былі б пашкоджанні. Мы выбралі той кірунак, які б нанёс найменшы ўрон. Але мы зрабілі так, што той

бяспячэнне. Але часова пабудова перажыла сваю эпоху на некалькі дзесяцігоддзяў. Праз тое, што яна не эксплуатавалася, і пад уздзеяннем надвор'я цэментная кладка паступова

Маладыя і ініцыятывы

ФЕРМЕРЫ ПАЧЫНАЮЦЬ І... ВЫЙГРАЮЦЬ

У Мінску завяршыўся рэспубліканскі тур міжнароднага бізнес-гульні «Фермер-пачатковец». У сувязі з эпідэміялагічнай сітуацыяй мерапрыемства прайшло анлайн. У ім удзельнічала 36 праектаў. 3 іх 23 ад школьнікаў, сем — ад навуцэнцаў сярэдніх спецыяльных устаноў адукацыі і па тры — ад студэнтаў і рабочай моладзі. Найлепшых распрацовак, што праходзяць у наступны тур, адзначылі адзінаццаць.

Свае бізнес-ідэі ўдзельнікі прэзентавалі ў форме слайд-шоу, а таксама падзяліліся распрацаванымі рэкламнымі плакатамі з выявай гандлёвай маркі свайго прадукту, дзе ўказвалася геаграфічнае месца паходжання тавару, лагатып фермерскай гаспадаркі і рэкламны зварот. Пераможцаў вызначыў Нацыянальны экспертны савет, у склад якога ўвайшлі прадстаўнікі Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання, Беларускага дзяржаўнага аграрнага тэхнічнага ўніверсітэта, Асацыяцыі інфраструктуры падтрымкі прадпрыемальніцтва, а таксама Беларускага рэспубліканскага саюза моладзі.

Кожны конкурс ацэньваўся па 5-бальнай шкале. Пераможцы вызначаліся па суме набраных балаў у намінацыях «жывёлагадоўля, птушкагадоўля, рыбаводства і аквакультура, пчялярства», «раслінаводства, садоўніцтва, ландшафтны дызайн», «паліваводства, агародніцтва», «аграрызм, сельскагаспадарчая кааперацыя». Да таго ж, былі свабодныя тэмы ў чатырох узроставых катэгорыях: навуцэнцы

школ, размешчаных у сельскай мясцовасці; навуцэнцы прафесійна-тэхнічных вучылішчаў і сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў аграрнай накіраванасці; студэнты, магiстранты і аспіранты устаноў вышэйшай адукацыі аграрнай накіраванасці; маладыя людзі, якія маюць досвед вядзення асабістай падсобнай гаспадаркі ад трой гадоў, ці прадпрыемальнікі, якія вядуць сваю дзейнасць у сферы аграрна-рынаковага комплексу.

Можна было паўчыць ідэі юных і маладых аграрыяў аб удасканаленні работы сучаснай фермы, развіцці бізнесу ў аграбизнесе, інавацыйных метадах вырошчвання клубніц, бужоўкі і агароднічнай прадукцыі, адкрыцці перапільнай фермы і іншым.

Напрыклад, першы сакратар Пінскага раённага камітэта БРСМ Уладзіслаў БАЊДАРЭНКА прадставіў праект «Арганізацыя сучаснага сельскагаспадарчага комплексу па вырошчванні амаранту і вытворчасці прадукцыі на яго аснове». «Гэта вельмі патэнцыйная сфера для нашай краіны, ініцыятыва ўжо дзейнічае ў адной вёсцы нашага раёна. Там мы пасадзілі тры сарты гэтай расліны, яна, дарэчы, добра прыстасавана да вывадзення. Ды і прадукты перапрацоўкі разнастайныя: найбольш шырокае прымяненне — у фармацэўтыцы, найбольш папулярны прадукт — амарантавы алей. Яго мы і збіраемся вырабляць у найбліжэйшай будучыні, бо цяпер на нашым рынку толькі польскі і расійскі. Да таго ж, намі зацікавілі сельскагаспадарчыя прадпрыемствы нашага раёна, напрыклад, хлебакамбінат заказваў для сябе муку з амаранту».

Кіраўнік праекта «Салодкае жыццё», вучаніца Ачбугскай сярэдняй школы Крупскага раёна Надзея БУДАНЧЫКАВА, плануе адкрыць сямейны бізнес па вытворчасці высокакаснага мёду, які з'яўляецца добрай альтэрнатывай цукру. «У наступныя некалькі гадоў плануем высадзіць расліны, якія з'яўляюцца меданосамі, паставіць вулі. А пасля — наладзіць майстар-класы па пчялярстве, стварыць уласны сайт і заняцца рэкламай нашага бізнесу».

Адзін з пераможцаў, навуцэнца Глыбоцкага дзяржаўнага прафесійна-тэхнічнага вучылішча Міхаіл ВАСЮКОВІЧ, лічыць, што яго ініцыятыва «Бужоўкі» — ягады, якія падаюцца жыццё» па вырошчванні і рэалізацыі гэтых ягад на тэрыторыі раёна — вельмі перспектыўная ідэя для нашай краіны.

— Гэта перш за ўсё развіццё аграрызму, падчас якога ўсё ахвотныя будуць знаёміцца з асаблівасцямі ягад, якія патрабуюць асаблівых умоў вырошчвання, маюць вялікую колькасць гаючых уласцівасцяў. Канкурэнцыя ў такім кірунку невялікая, а попыт на прадукцыю — наадварот, ужо зараз некаторыя дзяржаўныя і прыватныя прадпрыемствы гатовыя набыць яе ў нас. Мы плануем узяць у абарот пяць гектараў і пасадзіць там пяць сартоў бужоўкі. У першы год пры самай нізкай ураджайнасці плануем атрымаць 16 тон прадукцыі. Праектам будзе займацца вялікая каманда з 38 чалавек, — гэта сям'я і добраахвотнікі — навуцэнцы нашага ліцэя. Усё неабходна тэхніка ў нас ёсць. Па падліках, першапачатковы ўзнос акупіцца

прыкладна праз тры гады. Добра тое, што ягады можна як прадаваць свежымі на рынку, так і кансерваваць, замаражваць.

Яшчэ адна пераможца, вучаніца Варапаўскай сярэдняй школы Пастаўскага раёна Наталля ЛУКАШЭВІЧ, расказала, што ў рамках ўгоддзя праекта «Варапаўскі куточак» яе каманда прапануе арганізаваць сельскі турыстычны комплекс, які будзе складацца з невялікай фермерскай хаткі. «Яна будзе пабудавана з экалагічна чыстых матэрыялаў. А таксама на тэрыторыі будуць сельскагаспадарчыя ўгоддзі, месцы для ўтрымання хатніх жывёл, пляцоўкі для адпачынку і пікніковай зона. Адметнасцю стане сыраварства, для гэтага плануем закупку неабходнай тэхнікі. Маркетынговая кампанія будзе праводзіцца ў інтэрнэце. Вельмі разлічваем на тое, каб наша ўтульнае месца наведвалі не толькі беларусы, але і жыхары іншых краін».

Вучаніца клейкай гімназіі Марыя ЗАГРЭБЕЛЬНАЯ атрымала перамогу ў сваёй катэгорыі з праектам творчай майстэрні «Пляцёнкі з роднай старонкі».

— Мэта нашай каманды — атрымаць прыбытак з расліннай эксыравіны, якая расце ў сельскай мясцовасці, метадам пляцення розных рэчэй сваімі рукамі: капелюшоў, кошыкаў, хлебніц, сумачак і іншых дэкаратыўных элементаў, якія будзем прапаноўваць на школьных кірмажах і выстаўках, таксама ў якасці сувеніраў для мерапрыемстваў. Плануем рэкламаваць сваю прадукцыю на школьным сайце, форумах, прывесчаных дзюры і дызайну інтэр'ераў. Усё будзе вырабляцца

ўласнымі сіламі. Ужо ёсць патэнцыяна вялікае кола пакупнікоў. Адкрываць такую майстэрню выгадна, бо не трэба вялікіх укладанняў і асобнага памышчання, размясціцца можна ў нашай гімназіі. Рэалізацыя такога праекта таксама можа быць карыснай для сацыялізацыі тых, хто мае інваліднасць, для ўцягвання іх у творчую дзейнасць, якая прыносіць прыбытак.

Праект «Хатка ў вёсцы», які годна прадставіў вучаня гімназіі № 8 імя В. І. Казлова са Жлобіна Ілья ВОСТРЫ, дапаможа развіццю аграрызму, стварэнню на тэрыторыі аграгарадка Красны Бераг сельскагаспадарчага доміка для арганізацыі вольнага часу і адпачынку жыхароў і гасцей раёна, вобласці. «Арганізацыя такой прасторы дазволіць не толькі развіццё аграрызму, але і стварыць новыя працоўныя месцы, прыцягнуць моладзь у гэтую сферу. Плануем арганізаваць транспартныя камунікацыі, каб усім было зручна дабрацца. Лічым, што такі праект можа акупіць сябе за некалькі гадоў».

Экспертнае журы асобна адзначыла аўтара праекта «Пчялярства» Мікалая Мазала, прадстаўніка клуба маладых інвалідаў «САМІ», створанага ў Мікашэвічах пры філіяле Лунінецкага тэрытарыяльнага цэнтры сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва. Разам з камандай хлопец прэзентаваў бізнес-праект па адкрыцці прыватнага пчальніка.

Далейшы крок для пераможцаў рэспубліканскага этапу бізнес-гульні — узел у міжнародным зачэным туры, які пройдзе ў Маскве.

Дар'я ШЛАПАКОВА.

Скажыце, доктар...

СЕЗОН АРТРОЗУ

Чым можа дапамагчы фізіятэрапія?

Вядучая рубрыкі Алена КРАВЕЦ.
Тэл. (017) 311-17-36.

Артроз — захворанне хранічнае. Адна з яго прычын — парушэнні абмену рэчываў, з-за чаго суставы заўчасна зношваюцца. З гэтай хваробай перыяды палёгі змяняюцца пагаршэннямі, прычым абстрактна часта наступае з восеньскімі халадамі. І чым больш такіх успышак, тым хутчэй прагрэсуе артроз. Таму займацца лячэннем і прафілактыкай хваробы неабходна. Адзін са спосабаў, які ў дадзеным выпадку можа істотна аблегчыць пакуты, — фізіятэрапія, часта без якой не абыйсця падчас вострай стадыі захворвання. Пра тое, якія метады прымяняюцца пры лячэнні артрозу, расказала ўрач-фізіятэрапеўт 11-й гарадской паліклінікі Мінска Дзіяна КАРПОВІЧ.

— Дзіяна Яўгеньеўна, што тае кое артроз?

— Гэта хранічнае захворванне сустава, падчас якога паражаюцца ўсе яго кампаненты. У першую чаргу гэта хросток, але ў больш выражаных выпадках пакутуюць і косць, і звязкі, і капсулы, і мышачны апарат сустава.

— Хто найчасцей пакутуе ад гэтай хваробы? Хто ў групе рызыкі?

— Людзі, старэйшыя за 45 гадоў, прычым найчасцей гэта жанчыны. Акрамя ўзросту і полу, фактарамі рызыкі з'яўляюцца генетычная схільнасць, лішняя вага, постменапаўза, захворванні суставаў — псарыятычныя, рэўматоідныя, падагрычныя, рэактыўныя артрыты, прыроджаныя парушэнні, напрыклад, дысплазія суставаў. Таксама гэта людзі, якія маюць цукровы дыябет, артарыяльную гіпертэнзію, тыя, хто актыўна займаецца спортам і мае павышаныя напружкі на суставы.

— Ці значыць гэта, што людзі, якія вядуць актыўны спосаб жыцця, таксама ў групе рызыкі?

— Так, калі напружкі ў іх празмерныя. Вылучаюць пярвычны астэартроз і другасны. Пярвычны — той, што ўзнікае з узростам, калі зношваецца хросток. Другасны — калі развіццё хваробы садзейнічаюць траўмы ці артрыты.

— Якія суставы найчасцей выклікаюць праблемы?

— Паражаюцца перш за ўсё буйныя суставы — каленныя і тазасцягновыя.

— Як сябе працяіць артроз?

— Выражаным болейым сіндромам пры руху сустава, скажам, пры максімальным згінанні. Калі гэта, напрыклад, каленны сустак, то непрыемны адчуванні з'яўляюцца пры згінанні, пад'ёме па лесвіцы. Характэрныя так званыя стартавыя

болі: пасля працяглага сядзення ці ляжання, напрыклад, раніцай, калі чалавек паднімаецца з ложка. Пры далейшай фізічнай нагрузцы боль сыходзіць — як кажуць, вярта «расхадзіцца». Але потым ён зноў можа вяртацца пры празмернай фізічнай нагрузцы. Таксама характэрна з'яўленне хрусту. Рэдкі хруст у буйных суставах — гэта нармальна, але калі ён пастаянны, то гэта ўжо адзін з сімптомаў.

— Пры гэтым боль сіметрычная — адразу ў двух суставах?

— Так, калі гэта пярвычны астэартроз і ўзроставыя змяненні хросткавай тканкі. Калі ж захворванне посттраўматычнае, то працэс аднабаковы — у месцы траўмы. Прычым посттраўматычны астэартроз можа быць ранні — часам ён з'яўляецца цягам пары месяцаў пасля пашкоджання сустава. У сярэднім жа для фарміравання посттраўматычнага астэартрозу патрабуецца тры-пяць гадоў. Відавочна, што тут захворванне ўзнікае ў больш раннім узросце, а не пасля 60.

— Як дыягнастуе артроз?

— Пацыент звяртаецца да ўрача са скаргамаі на боль. Доктар робіць агляд і прызначае рэнтгеналагічнае даследаванне. Рэнтгенаўскі здымак — найбольш просты і даступны метад даследавання суставаў, які дазваляе дакладна паставіць дыягназ і вызначыць ступень артрозу. Могуць выкарыстоўвацца такія метады, як камп'ютарная тамаграфія, МРТ-даследаванне.

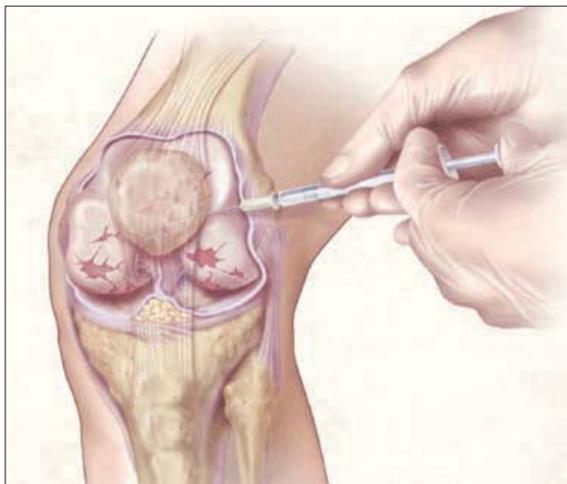
— Маларухомы спосаб жыцця прамакуе хваробу ці, наадварот, дазваляе зберагчы суставы?

— Часам даводзіцца чуць, што, калі баяць суставы, трэба іх берагчы і менш рухацца. Гэта няправільны пазыў. Маларухомы спосаб жыцця ўзмацняе развіццё астэартрозу. Як кажуць, што рух — гэта жыццё, то гэта на

100% і пра хросткі, бо іх сілкаванне адбываецца падчас руху. У першую чаргу гэта лячэбная фізкультура (ЛФК). Існуюць спецыяльныя комплексы практыкаванняў, і іх неабходна выконваць.

Трэба сказаць, што ёсць некалькі метадаў лячэння астэартрозу — медыкаментознае, немедыкаментознае (гэта кансерватыўныя спосабы) і хірургічнае. Да немедыкаментозных метадаў адносяцца ў першую чаргу ЛФК.

— Фізічныя практыкаванні могуць толькі спыніць развіццё захворвання, ці з іх дапамогай можна вылечыцца?

— Астэартроз невылечны, і ступень захворвання ніколі не змяншаецца. Зваротнага развіццё хвароба не мае. ЛФК дазваляе запаволіць прагрэсаванне захворвання.

— Якія фізіятэрапеўтычныя метады могуць быць карыснымі? Ці можна іх прымяняць падчас абвастрэння?

— У перыяд абвастрэння, калі маецца запаленчы працэс, у тым ліку сінавіяльнай абалонкі, назіраецца ацёчнасць, балючасць сустава. І на такой стадыі шырока прымяняюцца фізіятэрапеўтычныя метады. Гэта электрычнае поле, магнітатэрапія і УФА (ультрафіялетавое апраменьванне). У залежнасці ад пераважаючых сімптомаў выкарыстоўваецца тая ці іншая

схема лячэння. Можа быць ДМВ-тэрапія (прымяненне электрамагнітных хваляў дэцыметравага дыяпазону) ці чаргаванне UVЧ (уздзеянне высокачастотнага электрамагнітнага поля) і магнітатэрапіі праз дзень. Фізіятэрапеўт падбірае метадыку індывідуальна кожнаму пацыенту.

Выкарыстоўваецца і электралячэнне: электрафарэз, СМТ-методыкі, ДДТ-тэрапія. Электрафарэз можа прымяняцца з рознымі прэпаратамі — навакаінам, гідракартызолам, дымексідам, анальгінам. На вострай стадыі наша задача — зняць боль і запаленне. Падчас рэмісіі падключаюцца іншыя ме-

кошт гэтага змяншаецца болейы сіндром. Таксама разбураюцца адкладзеныя солі.

Яшчэ адна метадыка — HILT (высокай інтэнсіўнасці лазерная кароткія пульсуючыя імпульсы, якія выклікаюць фотамеханічныя хвалеподобныя ваганні ў тканках, не награвваючы іх. Калі працэс, то лазерны прамень пранікае глыбока ў тканкі і не выклікае пабочных эфектаў. У выніку дасягаецца высокі клінічны эфект, найперш абязбольвальны. Нават пасля адной-дзвюх працэдур пацыенты адчуваюць істотнае аблягчэнне. Увесь курс складаецца з 3–15 працэдур.

Прымяняецца цяпер і метадыка газавых уколаў, або карбаксі-тэрапія. Мы прызвычаліся чуць пра іх у касметалогіі, але яна можа быць карыснай і пры артрозе. Гэта кантралраванае ўвядзенне ачышчанага вуглякіслага газу пад скуру. У выніку мы адчуваем лячэбны эфект — абязбольвальны, спазмалітычны, паліяпшаецца кровазварот непасрэдна ў месцы і'н'екцыі. Гэта маланавізаўная метадыка, боль выклікае мінімальна, пры гэтым бяспечная, бо вуглякіслы газ выпрацоўваецца ў нашым арганізме. Калі ён дадаткова ўводзіцца, імгненна пашыраюцца капіляры, туды паступае вялікая колькасць кіслароду. Такім чынам ствараецца эфект мясцовай гіпаксіі. Канцэнтрацыя кіслароду павялічваецца да трох разоў. У выніку на пашкоджаных суставах змяншаецца ацёчнасць, ліквідуюцца метабаліты, знікаецца спазм мышцаў, напружанасць, стымуляецца выпрацоўка калагену.

— Такія метадыкі даступныя ў паліклініках, санаторыях ці толькі ў прыватных медцэнтрах?

— Амаль ва ўсіх паліклініках сёння маецца вялікі спектр фізіяапаратаў. Даступныя і новыя метадыкі, праўда, некаторыя з іх толькі на платнай аснове.

— Як часта пацыент з астэартрозам павінен праходзіць фізіятэрапію?

— Як толькі ўзнікае абвастрэнне, трэба звяртацца да ўрача, які і прызначыць лячэнне, у тым ліку фізіятэрапію. Калі ж звяртацца да фізіятэрапіі з прафілактычнай мэтай, то дастаткова разу на год.

А вы ведалі?

СЛАБААЛКАГОЛЬНЫ САМАПАДМАН

Чаму лепш адмовіцца ад злоўжывання півам

Многія памылкова лічаць піва лёгкім слабаалкагольным напоем, які па сваім саставе бліжэй да ліманаду, чым да моцнага алкаголю. Аднак яго бяскрыўднасць моцна перабільшаная.

— На самай справе піва такі ж алкагольны напой, як каньяк ці гарэлка, бо ў яго саставе ёсць этылавы спірт. Нават у гарэцкі ўтрымліваецца менш атрутных злучэнняў, чым у піве: метанол, альдэгіды, эфіры і іншыя яды прымянаюцца ў працэсе заквасання, — расказвае ўрач-гігіеніст Мінскага абласнога цэнтру гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя Інга ФЯДОТКАВА.

Тэрмін «слабаалкагольны напой» — двойны падман спажыўца. Па-першае, ніякі

ён не слабаалкагольны. Просты арыфметычны падлік паказвае, што адна бутэлка светлага півана адпавядае прыкладна 60 грамам гарэлки. Але адной бутэлькі мала хто абмяжоўваецца — сярэднястатыстычны аматар півана за дзень выпівае эквівалент паловы бутэлькі гарэлки.

Другая частка падману — слова «напой». У галаве фарміруецца лагічны ланцужок: раз напой, значыць, можна піць. На самай справе піва (як і любы іншы алкаголь) — атрутная вадкасць з утрыманнем спірту.

Некаторыя скажуць, што піўны алкаголізм — надуманая праблема. На самай справе гэта цяжкае захворванне. Для яго характэрна так званая анагназія, або поўнае

адмаўленне захворвання. Для распіцця півана патрэбны накрыты стол або нават фармальна нагода: «гэта ж слабаалкагольны напой», «я проста праганяю смагу», «з пары бутэлек у дзень нічога не будзе», «футбол без півана не глядзяць».

10 ПРЫЧЫН АДМОВІЦЦА АД ЗЛОЎЖЫВАННЯ ПІВАМ:

1. Яно павышае верагоднасць анкалогіі;
2. Аслабляе імунітэт;
3. Парушае эндыкрынную сістэму;
4. Прыводзіць да «піўнога» сэрца — і вы ўжо на шляху да інфаркту;
5. Разбурае стрававод і страўнік;

6. Знішчае галаўны мозг;
7. Забівае печань;
8. Пры злоўжыванні півам у мужчын: — прыгатаваны выпрацоўка палавага гармону тэстастэруну, што прыводзіць да імпатэнцыі; — выпрацоўваюцца жаночыя палавыя гармоны, разрастаюцца грудныя залозы, становіцца шырэйшы таз;
9. Пры злоўжыванні півам у жанчын: — грукое голас і з'яўляюцца так званыя піўныя вусы; — калі жанчына корміць грудзямі, у дзіцяці магчымыя эпілептычныя сутаргі;
10. Злоўжыванне півам — шлях да хранічнага алкагалізму.

З'ЯМЛІ НАДЗЕЙНАЯ АПОРА

Спецвыпуск да Дня работнікаў сельскай гаспадаркі і перапрацоўчай прамысловасці

МЫ ўМЕЕМ ВЫРОШЧВАЦЬ, ЗАХОЎВАЦЬ І... ПРАДАВАЦЬ

Сёлета ў краіне атрымалі небывалы ўраджай збожжа, таксама дастаткова бульбы, іншай гародніны і садавіны. Аграры выдатна працавалі — у выніку ў сельскагаспадарчых арганізацыях і сялянскіх гаспадарках намалочана збожжавых і зернебабовых культур у кукурузай на збожжа ў бункернай вазе дзевяць мільёнаў тон, што на 1,1 мільёна тон больш, чым летась.

Такім чынам, дэфіцыт сельскагаспадарчай прадукцыі нам не пагражае. Як адзначылі ў Міністэрстве сельскай гаспадаркі і харчавання, на высокую ўраджайнасць збожжа паўплывала некалькі фактараў. У першую чаргу гэта дакладнае захаванне тэхналогій падчас сяўбы і ўнясенне мінеральных угнаенняў. Акрамя таго, выдатна спрацавалі кадры на ўсіх узроўнях. Нягледзячы на ​​няпростую эпідэміялагічную абстаноўку, паспяўшая кампанія ў цэлым была праведзена ў агра-тэхнічных тэрміны, падтрымліваючы бесперапыны вытворчы працэс, захоўваючы неабходны ўзровень тэхналагічнай дысцыпліны. І яшчэ нам пашанцавала з анамальна цёплай зімой.

РАЎНЯЮЧЫСЯ НА ЛІДАРАЎ

Што датычыцца збожжа, то ва ўсіх рэгіёнах намалоты перавысілі 1 мільён тон, а Мінская вобласць дасягнула намалоту 2,3 мільёна тон. Спецыялісты адзначаюць, што самую важную прыбыўку да леташняга каравая сёлета атрымалі аграры Магілёўскай вобласці (135 % да ўзроўню 2019 года).

Павелічэнне збору збожжа дасягнута ў асноўным за кошт аптымізацыі пасяўных плошчаў, унясення ўгнаенняў, захавання тэхналогій вырошчвання раслін і асабліва пагодна-кліматычных умоў.

У сярэднім рост ураджайнасці склаў плюс 4,2 цэнтнера з гектара да ўзроўню мінулага года пры сярэдняй ураджайнасці 38,7 цэнтнера з гектара. Найбольшая ўраджайнасць збожжавых і зернебабовых культур традыцыйна ў Гродзенскай вобласці — 49,3 цэнтнера з аднаго гектара. А сярэд раёнаў гэтага рэгіёна лідарам з'яўляецца Гродзенскі — ён атрымаў ураджайнасць 78,5 цэнтнера з гектара.

Сярэд сельскагаспадарчых арганізацый найбольшую ўраджайнасць атрымалі земляробы ААТ «Гастэлаўскае» Мінскага раёна — 99 ц/га, СВК «Ніва — 2003» — 98,7 ц/га, СВК «Гродзенскі» Гродзенскага раёна — 98,1 ц/га.

Сёлета ў нашай краіне 2846 экіпажаў камбайнераў намалалі больш за 1 тысячу тон збожжа, у тым ліку 288 экіпажаў намалалі больш за дзве тысячы тон, 28 — больш за тры тысячы тон, шэсць — больш за чатыры тыся-

чы тон, а Андрэй Расенік з СВК імя Крамка Гродзенскага раёна — больш за пяць тысяч тон.

Для уборкі і дапрацоўкі ўраджаю збожжавых і зернебабовых культур у сельскагаспадарчых арганізацыях краіны ў гэтым годзе было задзейнічана 8,6 тысячы камбайнаў, 2,3 тысячы зернеачышчальна-сушальных комплексаў і іншая неабходная тэхніка, якая дазволіла прыбраць і захаваць сабраны ўраджай. На палях Беларусі працавала больш за 24 тысячы механізатараў і звыш 12 тысяч камбайнераў.

ААТ «Гастэлаўскае» Мінскага раёна (дырэктар — Станіслаў Сакалоўскі), ураджайнасць бульбы — 478 ц/га (плошча 61 га);

СФГ «Вармас» (кіраўнік гаспадаркі — Віктар Багачоў), ураджайнасць бульбы — 445,4 ц/га (плошча 220 га);

калгас імя В. І. Крамка Гродзенскага раёна (старшыня — Сяргей Крамка), сярэдняя ўраджайнасць бульбы — 422 ц/га (плошча 38 га).

Самых высокіх вынікаў у агародніцтве адкрытага грунту дамагліся працаўнікі з калгаса імя В. І. Крамка Гродзенскага раёна з сярэдняй

ЗАПАС БЯДЫ НЕ ЧЫНІЦЬ

Чаканяны аб'ёмы вытворчасці бульбы і агародніннай прадукцыі дазваляць у поўным аб'ёме забяспечыць патрэбы ўнутранага рынку краіны і нават мець свабодныя рэсурсы, у тым ліку для пастаўкі на экспарт.

Для гарантванага забеспячэння насельніцтва бульбай і плодаагародніннай прадукцыі ў міжсезонны перыяд 2020/2021 гадоў у стабілізацыйны фонд плануецца

у сельскагаспадарчых арганізацыях і фермерскіх гаспадарках для забеспячэння закладкі ў поўным аб'ёме маецца бульба і плодаагародніннай прадукцыі.

Даведанча: аналіз паказвае, што закладка прадукцыі ў стабілізацыйныя фонды складае ў сярэднім ад 3 да 7 працэнтаў ад агульнага аб'ёму вытворчасці.

Закладка прадукцыі ў стабілізацыйныя фонды працягваецца і будзе завершана 15 лістапада.

АГАРОДНІНУ МЫ ПРАДАЁМ У 29 КРАІН СВЕТУ

Як адзначылі ў прэс-службе Мінсельгасхарча, за дзевяць месяцаў гэтага года арганізацыямі нашай краіны экспартавана сельскагаспадарчай прадукцыі і прадуктаў харчавання на суму больш за 4,2 млрд долараў ЗША, або 106,1 % да ўзроўню адпаведнага перыяду мінулага года.

Экспарт прадукцыі раслінаводства склаўся ў аб'ёме больш за 360 мільёнаў долараў. Найбольш запатрабаваныя за мяжой нашы свежыя гародніна — з доляй 44,5 % ад агульнага аб'ёму экспарту прадукцыі раслінаводства, плады і ягады — 29,7%; бульба — 7,7 % і льновалокна — 3,6 %.

Геаграфія экспарту прадукцыі раслінаводства ў студзень — верасень гэтага года налічвае 39 краін свету. Найбольш аб'ёмны пастаўкі традыцыйна прыпадаюць на краіны СНД (Расія, Украіну, Малдову, Казахстан) і краіны Еўрапейскага Саюза (Германія, Літва, Польшча, Францыя).

Экспарт свежай гародніны склаў 161,7 мільёна долараў, або 248,6 тысячы тон. Гародніна экспартавалася ў 29 краін свету, з іх 78,5 % — у Расію (126,9 млн долараў), у Германію — 6,3 % (10,1 млн долараў), Літву — 4,9 % (7,9 млн долараў), Польшчу — 3,8 % (6,2 млн долараў) і іншыя краіны.

За дзевяць месяцаў гэтага года было экспартавана 185,2 тысячы тон бульбы на суму 27,9 мільёна долараў. Геаграфія экспарту налічвае 8 краін (Украіна — 144,6 тысячы тон, Расія — 29,2 тысячы тон, Малдова — 10,1 тысячы тон і іншыя).

За студзень — верасень гэтага года было экспартавана 13,2 тысячы тон льновалокна на суму 13,2 млн долараў. Асноўны аб'ём экспарту льновалокна прыйшоўся на Кітай — больш за 4,3 тысячы тон, або 4,6 млн долараў, Расія — 3,3 тысячы тон, або 2,3 млн долараў.

У вобсэм краін свету сёлета намі экспартавалася бульба за 54 тысячы тонны пладоў і ягад на суму 25,4 млн долараў. Гэта Расія, Украіна, Літва, Польшча, Малдова, Балгарыя, Швейцарыя і Германія. З іх іхаль 91 % прыпадае на Расію, 5,8 % — на Украіну і 2,3 % — на Літву.

Сяргей КУРКАЧ.

Фота Аляксандра МЕШЧУКА

ДРУГІ ХЛЕБ І НЕ ТОЛЬКІ

Сёлета ў сельскагаспадарчых арганізацыях і фермерскіх гаспадарках плануецца атрымаць больш за 1 мільён тон бульбы (што адпавядае ўзроўню 2019 года), адпаведна ўзроўню адкрытага і абароненага грунту (102 %) і блізу 170 тысяч тон пладоў і ягад (108 %).

Асноўныя аб'ёмы вытворчасці прадукцыі (50—60 %) у грамадскім сектары краіны сканцэнтраваныя ў спецыялізаваных арганізацыях. Так, сёлета найбольшая ўраджайнасць бульбы атрыманая ў Віцебскай, Мінскай і Магілёўскай абласцях і складае адпаведна 390, 323 і 309 ц/га.

У міністэрстве адзначылі, што сярэд арганізацый па гэтым паказчыку лідзіруе са значным адрывам РУП «Талачынскі кансервавы завод» (дырэктар — Анатоль Анухоўскі), дзе сярэдняя ўраджайнасць бульбы склала 506,7 ц/га пры плошчы пасеваў 901 га — у пяцёрку наймацнейшых увайшла фермерская гаспадарка «Дзіяна» Шклоўскага раёна (кіраўнік гаспадаркі — Уладзімір Маліноўскі), ураджайнасць бульбы — 486 ц/га (плошча 658 га);

ураджайнасцю агародніны 711 ц/га (плошча 16 га). Добра ўрадзілася агародніна ў гаспадарцы «Вармас», на акцыянерным таварыстве «Расвет» імя К. П. Арлоўскага» Кіраўскага раёна (дырэктар — Аляксандр Багелі) і на Мінскай агародніннай фабрыцы Мінскага раёна (дырэктар — Міхаіл Губіч).

Найбольшая ўраджайнасць пладоў атрыманая ў арганізацыях Брэсцкай і Гродзенскай абласцей. Такім чынам, стабільна высокі ўзровень ураджайнасці садавіны адзначаецца ў фермерскіх гаспадарках Столінскага раёна: «Альшаны», «Любэрт», «Дубайтранс», «Эстэр», «Гедзон», «Давід універсал», «Брадок» і іншыя.

Напрыклад, у гаспадарцы «Прагрэс-Верцялішкі» Гродзенскага раёна (старшыня — Васіль Равяка) сабрана 2,8 тысячы тон пладовай прадукцыі пры сярэдняй ураджайнасці 471 ц/га (плошча 60 га). У калгаса імя В. І. Крамка Гродзенскага раёна сабрана 5,6 тысячы тон пладовай прадукцыі пры сярэдняй ураджайнасці 407 ц/га (плошча 136 га). У СВК «Азёры» Гродзенскага раёна (старшыня — Аляксандр Шышко) сабрана 2,1 тысячы тон пладовай прадукцыі пры сярэдняй ураджайнасці 316 ц/га (плошча 67 га).

закладцы 27 тысяч тон бульбы, 35,7 тысячы тон гародніны, 8 тысяч тон садавіны.

Па стане на 6 лістапада, у стабілізацыйныя фонды закладзена:

- бульбы — 25,8 тысячы тон (96 % ад задання), заданне па закладцы ў поўным аб'ёме выканана Гомельскай вобласцю — 8 тысяч тон;

- агародніны — 31,5 тысячы тон (88 %), у тым ліку: капусцы — 11,7 тысячы тон (79 %), морквы — 6,4 тысячы тон (94 %), буракоў — 4,6 тысячы тон (92 %), цыбулі рэпчатой — 8,8 тысячы тон (96 %). У поўным аб'ёме выканана заданне па закладцы морквы і цыбулі рэпчатой у Гомельскай вобласці, закладзена адпаведна 1,9 тысячы і 3,5 тысячы тон, а таксама морквы, буракоў, цыбулі рэпчатой — у Гродзенскай вобласці (закладзена адпаведна 0,57 тысячы тон; 0,4 тысячы тон; 0,6 тысячы тон); морквы і цыбулі рэпчатой — у Магілёўскай вобласці (закладзена адпаведна 0,8 тысячы тон; 0,86 тысячы тон);

- садавіны — 7,7 тысячы тон (95%), заданне па закладцы ў поўным аб'ёме выканана Гомельскай і Гродзенскай абласцямі — адпаведна 1,75 тысячы тон і 1,5 тысячы тон.

МАГІЛЕЎШЧЫНА:

З'ЯМЛІ НАДЗЕЙНАЯ АПОРА

Спецвыпуск да Дня работнікаў сельскай гаспадаркі і перапрацоўчай прамысловасці

— **ВАЛАВЫ** намалот склаў больш за мільён тон зерневых і зернебабовых культур. Гэта значна больш, чым лясць, — падкрэсліў **старшыня Магілёўскага аблвыканкама Леанід ЗАЯЦ**. — Істотна вырасла і ўраджайнасць. Тры раёны вобласці — Магілёўскі, Шклоўскі і Горацкі — здолелі пераадолець 100-тысячную мяжу намалоту і ўвайшлі ў лік 20 найлепшых раёнаў краіны.

Рэкордная ўраджайнасць — 50 цэнтнераў з гектара зерневых і звыш 30 цэнтнераў з гектара рапсу — скарылася адразу шэрагу нашых гаспадарак. Сярод іх — ААТ «Александрыйскае» (Шклоўскі раён), СВК «Гігант» (Бабруйскі раён), СВК «Калгас «Радзіма» (Бялыніцкі раён).

Хачу асабліва адзначыць і ад усёй душы падзякаваць перадавікам жніва. 358 экіпажаў зернеўборачных камбайнаў сёлета забяспечылі намалот у тысячу і болей тон. Такі ж вынік на адвозцы зерня з палёў паказаў 281 кіроўца.

Як і год таму, у лідарах экіпаж камбайнераў з «Калгаса «Радзіма» Бялыніцкага раёна. Мікалай Дарэчкін і Канстанцін Саладуха намалалі больш за 4300 тон зерня, а разам з рапсам — амаль 5000 тон.

Прыемна адзначыць, што побач з вопытнымі камбайнерамі пасяхова працавала і наша моладзь. Гэта сведчыць аб тым, што ў нас надзейная змена, якая гатова працаваць на карысць краіны і народа.

Аграрыі Магілёўскай вобласці з гонарам выканалі галоўную задачу, якую паставіў Прэзідэнт Аляксандр Рыгоравіч Лукашэнка, — забяспечыць жывіў у аптымальныя агратэхнічныя тэрміны.

Мы перавыканалі заданне на пастаўку хлеба па дзяржаказе, нарыхтавалі неабходны запас насення на наступны год, забяспечылі неабходны запас фуражу для жывёлагадоўлі. Створаны моцны падмурак для далейшага развіцця сельскагаспадарчай галіны і павелічэння дабрабыту нашых людзей.

Усе гэтыя вынікі сталі магчымымі дзякуючы мабілізацыі і аб'яднанню патэнцыялу сельскагаспадарчых арганізацый, агульным намаганням усіх працаўнікоў сямля, спецыялістаў і кіроўнікоў. Гэта адбылося дзякуючы мужнай, гераічнай працы нашых аграрыяў.

Мы разумеем, што наперадзе яшчэ шмат задач.

Магілёўскім аграрыям па сілах сабраць ураджай у 1,5 мільёна тон. А для гэтага неабходна замацаваць у сваёй рабоце галоўныя прынцыпы — жорсткую выканавую дысцыпліну і дыктатуру тэхналогіі.

Я хачу падзякаваць усім працаўнікам аграпрамысловага комплексу за працавітасць, самаадданасць,

любоў да сваёй зямлі, за хлеб на нашых сталах, за прадукцыю, якой вы забяспечваеце краіну і якая карыстаецца вялікім попытам за мяжой. За тое, што высокая ўзніа беларускай брані.

Любая краіна імкнецца забяспечваць харчовую бяспеку. Але не ўсім гэта ўдаецца. Беларускі АПК за апошнія чвэрць стагоддзя зрабіў вялізарны крок у развіцці. Дзякуючы падтрымцы кіроўніка дзяржавы, мы дасягнулі ўражлівых вынікаў. З гонарам гэта адзначаем і працягваем імкнуцца наперад.

Ад імя Магілёўскага абласнога выканаўчага камітэта і сабе ўласна віншую працаўнікоў сельскай гаспадаркі і перапрацоўчай прамысловасці з прафесійным святам — Днём работнікаў сельскай гаспадаркі і перапрацоўчай прамысловасці! Жадаю вам і вашым сем'ям моцнага здароўя, шчасця і мірнага неба над галавой. Мы гонар краіны, яе аснова і надзея.

Харчовая бяспека гарантавана

Тое, што атрымалася сабраць добры ўраджай, — заслуга перш за ўсё людзей, якія працуюць у сельскай гаспадарцы. І вялікі ўклад у агульнарэспубліканскі каравай унеслі аграрыі Магілёўскай вобласці

ДЗЯКУЮЧЫ ІМ ЖЫВЕ ВЁСКА

У Магілёўскай вобласці шмат сапраўдных працаўнікоў сямля. Тут зарэгістравана болей чым 400 фермераў, ва ўласнасці якіх знаходзіцца парадку 48 тысяч гектараў зямлі. У сярэднім на адну сямлянскую (фермерскую) гаспадарку ў Прыдняпроўскім краі прыходзіцца 125 гектараў. І гэта, дарэчы, самы высокі вынік па краіне.

— Найбольшае развіццё фермерства атрымала ў Магілёўскім, Бабруйскім і Шклоўскім раёнах, дзе існуюць адпаведна 94, 53 і 42 дзеючыя гаспадаркі, — адзначае **начальнік аддзела прагназавання, аналітычнай работы і аплаты працы Камітэта па сельскай гаспадарцы і харчаванні Магілёўскага аблвыканкама Наталля ХАЛАІМАВА**. — На працягу апошніх гадоў фермерскія гаспадаркі па тэмпах росту вытворчасці сельскагаспадарчай прадукцыі значна апырэджалі сельскагаспадарчыя арганізацыі. Асноўным напрамкам сельскагаспадарчай дзейнасці фермераў з'яўляецца раслінаводства. Адметна, што, займаючы ўсяго 3,8 % ад агульнай пасяўной плошчы сельскагаспадарчых культур вобласці, фермерскія гаспадаркі вырабляюць болей чым 10 % ад агульнааб'ёмнага аб'ёму бульбы, каля 8 % гародніны, парадку 6 % збожжа і 5 % цукровых буркоў.

У вобласці ёсць гаспадаркі, якія працуюць на вельмі высокім узроўні з выкарыстаннем навуковых падыходаў і лічбавых тэхналогій. Адна з такіх — сямлянская гаспадарка «Дыяна», якая ўтварылася ў Шклоўскім раёне ў 1991 годзе. Яе заснавальнік Уладзімір Маліноўскі пачынаў з апрацоўкі 50 гектараў у чыстым полі. Зараз памеры ўгоддзяў пашырліся амаль да 3,1 тысячы гектараў. Вырошчваюць бульбу і збожжавыя. Пры гэтым ураджайнасць другога беларускага хлеба дасягае болей чым 400 ц/га. Бульбу адсюль з задавальненнем бяруць у Расіі, Казахстане і іншых краінах.

На працягу свайго існавання «Дыяна» захоўвае статус элітнай гаспадаркі па вытворчасці насення бульбы, збожжавых, рапсу, грэчкі. Пасеў і апрацоўка насення вядзецца па тэхналогіі дакладнага земляробства. Для гэтага энерганасычаная тэхніка аснашчана сістэмамі беспілотнага кіра-

вання, што дазваляе забяспечыць дакладнасць праходу трактара з адхіленнямі да 2,5 сантыметраў у рэжыме аўтапілота.

Сваю лепту ў фермерскі рух на Магілёўшчыне ўносіць сямлянская гаспадарка «Новы быт». Ёй кіруе Аляксандр Канавалаў, які пасля арміі працягнуў справу бацькі.

Зараз у яго карыстанні амаль паўтары тысячы гектараў сельгасугоддзяў, на якіх расце бульба, збожжа, рапс, грэчка, лён. Тры гады таму фермер гаспадарчым спосабам пабудаваў малочнатаварную ферму на 100 галоў і закупіў увесь неабходны набор тэхнікі. А яшчэ адкрыў сталовую для рабочых і непадалёк ад адміністрацыйнага будынка гаспадаркі зрабіў дзіцячую пляцоўку. Аляксандр Канавалаў актыўна ўдзельнічае ў добраўпарадкаванні населеных пунктаў сельсавета, займаецца падсыпкай, а зімой і расчысткай дарог, дапамагае адзіночкам пажылым людзям з пасевам і ўборкай ураджая, абкосам падворкаў. Для захавання і абслугоўвання тэхнікі ён пабудаваў гаражы і цёплыя рамонтныя майстэрні, навес і перавалачныя зернясклад. Акрамя гэтага, укладае грошы ў будаўніцтва і рамонт жылля для сваіх рабочых, падвозіць дзяцей у школу. Менавіта дзякуючы такім самаадданым грамадзянам сёння і жывуць нашы малыя населеныя пункты.

ІНВЕСТЫЦЫ І ГЛЫБІНКУ

На тэрыторыі Магілёўшчыны рэалізоўваецца дзяржапраграма па падтрымцы сямі паўднёва-ўсходніх раёнаў вобласці — Крычаўскага, Слаўгарадскага, Чэрыкаўскага, Клімавіцкага, Краснапольскага, Касцюковіцкага і Хоцімскага. Усе яны атрымалі магчымасць карыстацца прэферэнцыямі і льготамі па Указах № 235 і 177, якія былі прыняты сёлета.

— Новы ўказ адчуваць пашыраў ільготы для развіцця эканомікі на вёсцы, — удакладняе **старшыня камітэта эканомікі Магілёўскага аблвыканкама Дзмітрый МУДРАГЕЛАУ**. — Ім прадугледжана ў тым ліку закупка сельскагаспадарчай і будаўнічай тэхнікі, тое, што вельмі актуальна для прадпрыемстваў гэтага рэгіёна. У развіццё дадзенага ўказа намі прынята праграма, дзе ўсё распісана па напрамках дзейнасці. Агаворваецца, на якія параметры трэба выйсці раёнам, і асноўныя мерапрыемствы ў рэальным сектары эканомікі і ў сацыяльнай сферы. На рэалізацыю мерапрыемстваў праграмы будзе накіравана з розных крыніц парадку паўмільярда рублёў.

Некалькі буйных праектаў пачалі рэалізоўвацца на тэрыторыі Слаўгарадскага раёна яшчэ ў рамках дзеяння 235-га Указа. Магілёўскі мясакамбінат пабудаваў свінакомплекс у вёсцы Перагон праектнай магутнасцю 24 тысячы галавы ў год. А бабруйскі вытворца салод-

кай прадукцыі «Чырвоны харчавік» у гэтым месяцы запустіў у Слаўгарадзе вытворчасць па разліве меду магутнасцю 300 тон у год.

— Гэтыя прадпрыемствы даюць нам перш за ўсё магчымасць развіваць сваю эканоміку і ствараць новыя рабочыя месцы, — кажа старшыня Слаўгарадскага райсавета Святлана Язерская. — Дзякуючы іх інвестыцыям маленькія гарады атрымліваюць шанец на новае жыццё.

З МАЛАКОМ І ДОБРЫМ

Вядучы беларускі холдынг «Бабушкіна крынка» заваёўвае новыя рынкі збыту

Калектыў холдынга «Бабушкіна крынка» рыхтуецца да свайго прафесійнага свята — 10—11 лістапада ў Мінску ўручаюцца ўзнагароды па выніках конкурсу «Найлепшая прадукцыя года — 2020» і «ПрадЭкспа-2020: традыцыі, якасць, інавацыі». І сярод пераможцаў шмат вырабаў менавіта гэтага перапрацоўшчыка. Пра тое, што трэба для таго, каб быць лідарам і ўтрымліваць пазіцыі нават у складаны для эканомікі час, у размове з супрацоўнікамі гэтага буйнога беларускага холдынга.

Стымулюем нават будучых работнікаў

Душэўны лагатып у выглядзе бабулі з гарлачом, з якога яна частуе ўнука, сёння можна ўбачыць даўка за межамі Беларусі. Смачная прадукцыя холдынга «Бабушкіна крынка» заўсёды карыстаецца попытам і знаходзіць новых спажывцоў. Ніякіх сакрэтаў тут няма. Паспех гэтага буйнога беларускага перапрацоўшчыка малака грунтуецца на такіх паняццях, як прафесіяналізм, якасць і павага да чалавека працы. Для шматтысячнага калектыву вельмі важна перш за ўсё стварыць умовы, прычым не толькі для саміх работнікаў, але і іх сем'яў.

— У нас існуе цэлая сістэма заахвочвання, — кажа намеснік генеральнага дырэктара па сацыяльных пытаннях Святлана СТАШЭўСКАЯ. — Для падрыхтоўкі да школы на кожнае дзіця выплачваецца істотную грашовую дапамогу. Па выніках навучальнага года бацькі дзяцей, якія закончылі школу на выдатна, таксама атрымліваюць прэмію. Бацькі студэнтаў маюць права на такія выплаты два разы на год па выніках семестра. Зноў-такі толькі за выдатны адзнак. Стымулюем нават будучых работнікаў. З тымі, хто абярэ для сябе прафесію, запатрабаваную на прадпрыемстве, і пойдзе на яе вучыцца, заключаецца дагавор і, калі адзнакі добрыя, плаціцца прэмія. Плюс гарантаванае працаўладкаванне на п'яць гадоў пасля заканчэння ВНУ.

— Мы стараемся ахапіць нашых работнікаў клопатам і ўвагай, — дадае старшыня прафкама прадпрыемства Алена ШАЦІКАВА. — У калектыву працоўным дагаворы замацавана іх права на грашовую прэмію з нагоды дня нараджэння. Калі дата юбілейная, імянінкі атрымлівае 10 базавых велічынь. Да значных календарных свят таксама прадугледжана грашовае ўзнагароджанне і прадуктовы набор. Да нашага прафесійнага свята, напрыклад, усе атрымваюць матэрыяльную прэмію і на 160 рублёў прадукцыі розных беларускіх вытворцаў. Ну і, канешне, для дзяцей да 18 гадоў прадугледжаны навагоднія падарункі і запрашэнні на дзіцячыя ранішнікі.

Існуюць розныя варыянты дапамогі тым, хто жадае аздаравіцца. Пэўныя сумы на аздараўленне выплачваюцца ў залежнасці ад стажу работы. Гэта робіцца, каб зацікавіць людзей працаваць

Святлана СТАШЭўСКАЯ: «Наша прадукцыя атрымлівае вельмі высокія ацэнкі сярод прафесіяналаў».

на прадпрыемстве. Акрамя ўсяго работнікі забяспечваюцца талонамі на харчаванне ў сталовай. А калі ў спецыяліста няма свайго жылля, яму даюць пакой у ведамасным інтэрнаце.

З'ядноўваюць народ сумесныя паездкі, конкурсы, спартыўныя спаборніцтвы. Работнікі холдынга задзейнічаны ва ўсіх буйных масавых мерапрыемствах і фестывалях. Сёлета, напрыклад, яны прымалі ўдзел у свяце «Александрыя збірае сяброў», Дні беларускага пісьменства. Дэлегацыя ад «Бабушкінай крынкі» актыўна ўдзельнічала ў жаночым форуме ў падтрымку квітнеючай Беларусі, што адбылося ў Мінску.

Надаўна ў рамках VI Экспартнага форуму «Беларусь Малочная» ў Мінску прайшоў рэспубліканскі конкурс «Miss Dairy Industry — 2020». Другое месца ў ім заняла начальніца сектара продажў Юлія Кудасова. Яна прымала шчырыя віншаванні ад калег, а інфармацыя пра яе перамогу круцілася на святлодыёдным экране прадпрыемства на ўваходзе ў адміністрацыйны будынак цэлы тыдзень.

— Зараз мы рыхтуем ся да конкурсу самых абсалютных і прывабных сярод работніц холдынга, — дзеліцца планами Святлана СТАШЭўСКАЯ. — Ён будзе называцца «Міс малочнага каралеўства» і праводзіцца напярэдадні Новага года ў Палацы культуры вобласці. За перамогу будзе спрачацца 14 нашых прыгажунь, якія перамаглі ў паўфінале. Мэта конкурсу —

раскрыць талент супрацоўніц, аб'яднаць, бо ўдзельнічаюць жанчыны з розных філіялаў, падняць прэстыж работы ў дзяржаўнай арганізацыі, а таксама засяродзіць увагу на сямейных каштоўнасцях і здаровым спосабе жыцця.

Сакрэты якасці

Для холдынга клопат пра спажывца не менш важны, чым пра свой калектыў. На «Бабушкіну крынку» паступае малако ад 156 сельскагаспадарчых арганізацый з 20 раёнаў вобласці, — 86 % ад усяй той сыравіны, якая прыходзіць на малакаперапрацоўчы прадпрыемства вобласці.

У пікавыя месяцы — май — чэрвень холдынг штодзённа атрымлівае 1700 тон малака. І кантроль за якасцю вядзецца вельмі строга.

— Штомесць мы праводзім кантрольныя доіны на асноўным стале і кожны дзень дзён сярод навацеляў, — адзначае намеснік генеральнага дырэктара па сельскай гаспадарцы Аляксандр МАРТЫНАЎ. —

Гэта дапамагае своечасова выявіць захворванні жывёл. Усё малако, якое трапляе на холдынг і яго філіялы, правяраецца ў лабараторыях на шчыльнасць, самаціку, тлушч, бялок і гэтак далей. У залежнасці ад вынікаў малаку прысвойваецца гатункавасць — экстра, вышэйшы і першы гатункі. Большасць малака — 65 % — мае клас экстра. Для нас вельмі важна, каб жывёлы былі здаровыя, а малако — якаснае.

Для аказання дапамогі па павышэнні якасці малака сельскагаспадарчым арганізацыям сыравіннай зоны на холдынг створаны адрэзны жывёлагадоўлі, дзе працуе 35 спецыялістаў. Большасць з іх урачы-артапеды, пяцёра супрацоўнікаў спецыялізуецца на якасці малака, робяць дыягностыку статка.

арганізуюць лячэнне, яшчэ некалькі займаюцца выключна даільным абсталяваннем. Аляксандр Мартынаў адказвае за падбор кармоў для жывёл і стварэнне для іх рацыёну.

Прафесіяналізм работнікаў адрэзны жывёлагадоўлі дазваляе ў кароткіх тэрмінах дасягаць высокіх вынікаў. На даверным кіраванні холдынга знаходзіцца гаспа-

дарка «Бабулін падворак». Яшчэ ў студзені сярэдняй надой на карову тут складае 13 літраў малака. На сённяшняй дзень ён урос да 20 літраў. 60 % малака ад гаспадаркі складае гатунк экстра і яшчэ 25 % — вышэйшы. З сакавіка гэтага года холдынг на давернае кіраванне перадаў і бялыніцкую гаспадарку «Новая Друць», якая аб'яднала ў сабе шэсць калгасаў. Сярэдняй надой на карову там складае ўсяго два з паловай літра. Цяпер — дзевяць літраў! Гаспадарка дае сёння амаль 22 тоны малака, хоць яшчэ ў сакавіку аб'ём быў усяго шэсць тон. Сёння малако з «Новай Друць» на 75 % мае гатунк экстра і толькі 10 % першы. Да перадачы гаспадаркі на давернае кіраванне холдынг усе малако было першага гатунку.

«Luxury» — райская асалода

Гэта новае марожанае, якое тут распрацавалі. Здавалася б, што межаў удасканалення няма, але можна, аказваецца, перасягнуць сябе. З «Luxury» гэта сапраўды спраўдзілася. Пламбір, крэм-бруле, пламбір з кавай — м-м-м, як смачна.

— Гэта рэцэптура амаль ДАСТАўская, — кажа намеснік галоўнага тэхнолага Вольга СЕМКІНА. — Тут па максімуме выкарыстоўваюцца натуральныя кампаненты — ваніль, кава, больш насычаны сіроп, вяршкі. Таму і смак атрымліваецца цудоўны.

Больш смачнымі аказаліся і сыркі гандлёвай маркі «Вясёлыя ўнукі» лінейкі «Luxury». Яны больш тлустыя і пяшчотныя на смак. Гэта ўжо прадукцыя прэміум-класа, бо ўтрымлівае больш пажыўных рэчываў.

У спісе сёлетніх топ-прадуктаў шэраг навінак. На «ура» пайшоў кефір з кропам і біфідабактэрыямі. З яго дапамогай можна не толькі хутка здаволіць голад, але яшчэ і палепшыць мікрафлору кішэчніка — у ім вельмі высокі працэнт прабіётыкаў. Яны дапамагаюць арганізму змагацца з інфекцыямі, перашкаджаюць размнажэнню шкодных бактэрыяў, аднаўляюць слізвістую абалонку пасля прыёму антыбіётыкаў. А ёгурты — з абылкам, злакамі і семем ільну; чарнаслівам і льном; грушай, мёдам і злакамі; міндалем, чыя і ванільна маюць высокі ўзровень бялку і клетчаткі.

— Мы ўвесь час працуем над удасканаленнем асартыменту, складаем планы па новых распрацоўках і відах, — рэзююе Вольга Сёмкіна. — Але гэта вельмі тонкі працэс, тут шмат што залежыць ад наяўнасці таго ці іншага абсталявання, кампанентаў, іншых прычын. У год мы распрацоўваем пяць-шэсць новых груп тавараў.

Распрацоўка навінак — справа калектывная, адзначае Вольга.

— Акрамя нас, тэхнолагаў, над стварэннем новай прадукцыі працуюць спецыялісты адрэзны рэкламы і маркетынгу, збыту, — тлумачыць яна. — Мы пастаянна

НАСТРОЕМ!

і радуе спажываюць смачнымі навінкамі

ездзім на новыя конкурсы, выстаўкі і кірмашы, каб убачыць навінкі. Кіраўніцтва не шкадуе грошай на вучобу, замежныя камандзіроўкі, бо ўсё гэта дапамагае знайсці новыя ідэі. Мы працуем з фірмамі-пастаўшчыкамі закусачных культур, стабілізаваных сістэм, напўняльнікаў, якія таксама зацікаўлены ў распрацоўцы навінак. Тыя ж закусачныя культуры нам пастаўляюць нават з Еўропы, мы атрымліваем запрашэнні паглядзець адпрацоўку іх тэхналогіі на месцах. Усё так імкліва мяняецца, што трэба не толькі ўвесь час павышаць кваліфікацыю, але і асвойваць сумежныя спецыялізацыі. Кіраўніцтва, паўтаруся, нас у гэтым падтрымлівае.

Холдзінг шмат працуе і над упакоўкай. Бо, як той казаў, па адзённі сустракаюць. Закуплены новы аўтамат для ўпакоўкі ёгуртаў у так званыя збаночкі. У іх разліваюць і новы прадукт «Маслянка». Гэта кісламалочная вадкасць, якая ўтвараецца пры вырабе масла. У якасці напўняльніка туды дадаецца печаны яблык або інжыр. «Вельмі карысны прадукт і не каларыйны, мы яго самі часта ўжываем», — звяртае ўвагу Вольга.

Адзін з інавацыйных прадуктаў, які паспяхова працягвае ўдасканальвацца на прадпрыемстве — грэчаскі ёгурт. У параўнанні з іншымі ёгуртамі, у ім утрымліваецца самая высокая доля бялку. Пры гэтым цалкам выключаны цукар. Грэчаскі ёгурт багаты кальцыем і каліем, што дазваляе ўмацоўваць касцявую сістэму і сардэчную мышцу.

Курс на мадэрнізацыю

У склад холдынга ўваходзяць амаль усе раённыя малакаперапрацоўчыя прадпрыемствы. І каб механізм працаваў спраўна, неабходна ўвесь час знаходзіцца ў стане мадэрнізацыі. Некалькі гадоў таму істотна абнавіўся бабруйскі філіял. Сёння ідзе асваенне новай вытворчасці па вырабе італьянскіх сыроў «Мацарэла» і «Бурата» на асіповіцкім прадпрыемстве. У хуткім часе плануецца рэалізаваць на слаўгарадскім філіяле інвестпраект «Тэхнічная мадэрнізацыя лініі вытворчасці сыроў і абсталявання станцыі другога пад'ёму».

— Гэта значыць, што павялічыцца якасць і асартымент прадукцыі, палепшацца санітарна-гігіенічныя ўмовы вытворчасці, прадпрыемства стане менш энергаёмным, — паведамілі на прадпрыемстве.

Філіял спецыялізуецца на вырабе цвёрдых і паўцвёрдых сычужных сыроў, 95 % з якіх ідзе на экспарт. У асартыменце такія прэстыжныя маркі, як «Ларзак», «Грана», «Рэдхьян», «Чорны герцаг з водарам адтоплення малака». Мадэрнізацыя аб'екта дазволіць вырабляць элітныя сыры з працяглым тэрмінам выспявання і атрымліваць штомесячна

дадатковыя 40 тон якаснай прадукцыі.

Рэканструкцыя праводзіцца істотная, з улікам абнаўлення станцыі абезжалезвання і інжынерных сетак. Гэты праект будзе рэалізаваны ў адпаведнасці з Праграмай сацыяльна-эканамічнага развіцця паўднёва-ўсходняга рэгіёна Магілёўскай вобласці за кошт уласных сродкаў і крэдытаў Банка развіцця.

— Мы шмат увагі аддаём якасці прадуктаў, а яна залежыць ад стану нашых вытворчасцяў, — кажа генеральны дырэктар ААТ «Бабушкіна крынка» — кіруючая кампанія холдынга «Магілёўская малочная кампанія «Бабушкіна крынка» Геннадзь СКИТОЎ. — Прадукцыю прадпрыемства ацанілі жыхары амаль 30 краін свету, у тым ліку ЗША, Францыі, Германіі, Саудаўскай Аравіі, Амана, Непала, Кітая. І геаграфія паставак павялічваецца. Мы ў пастаянным пошуку навінак, рынкаў збыту, надзейных партнёраў. Напярэдадні нашага прафесійнага свята хацелася б пажадаць усім, хто працуе ў гэтай галіне, добра і росквіту. Няхай вам ва ўсім спада-

рожнічаюць поспех і ўдача. Шчасця і здароўя вам і вашым сям'ям! Са святам!

Візітоўка

А ці ведаеце вы, што «Бабушкіна крынка» — гэта

- ✓ 250 найменняў малочнага асартыменту.
- ✓ 420 тон бесперабойнай вытворчасці натуральнай малочнай прадукцыі.
- ✓ Неаднаразовы перамога шматлікіх міжнародных і рэспубліканскіх конкурсаў.
- 3 апошніх узнагарод — дыплом народнага конкурсу-дэгустацыі «Чэмпіён смаку», конкурсу «Белагра. Белпрадукт-2020», «Найлепшая прадукцыя года», «Найлепшыя тавары Рэспублікі Беларусь 2020» — за дасягненне высокіх вынікаў у выпуску тавараў стабільнай якасці.

Натуральныя на ўсе 100

Не кожны вытворца, які рэкламуе сваю прадукцыю,

сшаны (2,5; 3,2; 3,6 %) у ПЭТ-бутэлях, а 3,2 % яшчэ і ў пакетах «Ecolean». Масла салодка-сметанковае несалёнае «Элітнае» (84 %) і «Сялянскае» (72,5 %) — у пачках з фольгі і скрынях з кардону, масла салодка-

танковае несалёнае (82,5 %) у пачках з фольгі і скрынях з кардону. Малако пітнае старылізаванае для харчавання дзяцей ранняга ўзросту (3,2 % і 3,5 %) у пакетах «Elopak Roll Fed».

Нэлі ЗІГУЛЯ.
Фота аўтара і з архіва холдынга «Бабушкіна крынка».
УНП 700012278.

Спажываюць на заметку

Менавіта гэтая прадукцыя ўдастоілася сёлета звання быць найлепшай па выніках прэстыжных беларускіх конкурсаў «Найлепшая прадукцыя года — 2020» і «ПрадЭкспа-2020: традыцыі, якасць, інавацыі».

Дыпламы пераможцаў «Найлепшая прадукцыя года» сёлета атрымалі:

1. Сыр «Чорны герцаг» (50 %).
2. Ёгурт з павышаным ўтрыманнем бялку «Чарнасліў-лён».
3. Сыр «Сулугуні» (45 %).
4. Масла салодка-сметанковае несалёнае (82,5 %).
5. Марожанае пламбір з водарам ванілі ў вафельным кубачку.
6. Марожанае пламбір крэм-бруле, вагавы.

ПрадЭкспа-2020: традыцыі, якасць, інавацыі.

Гран-пры

1. Біянапітак кісламалочны «Маслянка» з фруктовым напўняльнікам «Печаны яблык» (1,5 %).
2. Смятана (26 %).

Золата

1. Сырок тварожны глазураваны «Вясёлыя ўнукі» з водарам ванілі (26 %).
2. Масла сметанковае шакаладнае (62 %).
3. Сырватка сухая дэмінералізаваная СД-50.

Серабро

1. Ёгурт з фруктовым напўняльнікам «Чарнасліў-злак» (2 %).
2. Смятана (22 %).
3. Марожанае пламбір крэм-бруле ў вафельным кубачку (15 %).
4. Малако сухое абстлушчанае.
5. Сыр плаўлены «Сметанковы» (50 %).

Намінацыі

1. «Найлепшы сувеніры прадукт» — сыр «Bergamo» (45 %) у дэкаратыўным драўляным дамку.
2. «Найлепшы інавацыйны прадукт» — ёгурт з павышанай колькасцю бялку з напўняльнікам «Яблык-злак-сем'я лёну» (2 %).

Усе навіны і навінкі холдынга можна адсочваць на яго сайце — babushkina.by/ru.

А хутка пасмакуем яшчэ і пельмені ад «Зары»

Кацярына ЗАРОЎСКАЯ адзначае, што якасць «зароўскай» прадукцыі гарантуе нават яе прозвішча.

Да ведама

ЗАТ «Агракамбінат «Зара» — шматпрофільная гаспадарка з замкнёным цыклам вытворчасці, перапрацоўкі і рэалізацыі гатовых прадуктаў харчавання, комплексна стабільна і эфектыўна працуючы падраздзяленню, якія робяць стаўку на сучасныя ўнікальныя тэхналогіі. Тут наладжаны выпуск шырокага асартыменту высакаякаснай прадукцыі з мяса птушкі, свінні і ялавічыны, якая можа задаволіць самыя вытанчаны густ спажываўца.

Для тых, хто хочэ раз спрабаваў смачныя каўбасы і сметанковае масла ад ЗАТ «Агракамбінат «Зара», гэта вельмі добрая навіна. Гаспадарка працуе выключна на сваёй сыравіне і клопатца, каб выработы былі на смак, як хатнія. У Магілёўскай вобласці гэта адзін з найбуйнейшых лідараў па нарыхтоўцы збожжа, кармоў і перапрацоўцы жывёлагадоўчай прадукцыі. Сёлета «Зара» заняла першае месца ў вобласці па намалеце зерня. Пік сезонных сельскагаспадарчых работ прайшоў, і ёсць магчымасць разам з генеральным дырэктарам Кацярынай ЗАРОЎСКАЙ падвесці вынікі.

РЭКАНСТРУКЦЫЯ, МАДЭРНІЗАЦЫЯ, ДЫВЕРСИФІКАЦЫЯ...

— Год быў спецыфічны і па ўмовах надвор'я, і па сітуацыі ў краіне, але мы старанна працавалі і дасягнулі надзвычайных вынікаў, — кажа яна. — Сабрана 27 тысяч тон збожжа — плюс 20% да мінулага года. Атрымалі добры ўраджай рапсу і ўжо зрабілі новыя яго пасевы. Сёлета гаспадарка далучыла да сваіх угоддзяў яшчэ дзве тысячы гектараў зямлі. Яна нам вельмі неабходная для ўмацавання кармавой базы. «Зара» не здае пазіцыі і ў вытворчасці прадуктаў жывёла- і птушкагадоўлі, пашырае спектр спажывецкіх паслуг. Сёлета былі рэканструяваны дзве малочнаважныя фермы, якім было ўжо па 20 гадоў. «Мы іх перабрабавалі, лічы, на 80% — удакладняе Кацярына Зароўская. — А яшчэ пашыраем вытворчасць нашага міні-мясакамбіната — будзем памышканні для сыравэнджанаў і сывяраваных каўбас, а таксама для вырабу пельменяў да 250 кілаграмаў і паўфабрыкатаў да 240 кілаграмаў за змену. Да канца года, спадзяюся, парадзем спажываўцаў пельменямі».

У гаспадарцы з вялікай павагай ставяцца да былога, на жаль, ужо спа-

чыўшага кіраўніка — Леаніда Маісева, поўнага кавалера ордэнаў Айчыны. Нават адзін з гатункаў сыравяленай каўбасы атрымаў назву «Маісеўскія дары». Наогул тут працягваюць трымаць марку і пашыраць асартымент. Гэта перш за ўсё дыктуе спажывецкія попыты.

Гаспадарка мае шырокую сетку фірменнага гандлю ў абласных цэнтрах і вобласці. Прымае захады, каб быць больш шырока прадстаўленай на рынку Беларусі. Зароўскую прадукцыю ведаюць і за межамі краіны. Мяса і паўфабрыкаты з птушкі, сухое малако і іншыя выработы накіроўваюцца на прылаўкі Расіі, Казахстана, Украіны. Не выключана, што хутка паласаватца тутакайшай смакастой змогуць і кітайцы. Летась яны наведвалі агракамбінат і былі ўражаны маштабам яго дзейнасці. Як толькі палепшыцца эпідабстаноўка, дэлегацыя гаспадар-

кі адправіцца ў Паднябесную са зваротным візітам.

Клопат аб працоўным чалавеку і яго сям'і тут таксама на першым месцы. У сельскім Доме культуры працуюць бясплатныя секцыі і гурткі для дзяцей, функцыянуе школа развіцця для самых маленчых. Сёлета на тэрыторыі цэнтральнай сядзібы ў аграпрадкату Рэчка з'явілася новая гульнявая пляцоўка для дзяцей, а для дарослых плануецца адкрыць цырульню і масажны кабінет у Доме культуры.

ВЫРОШЧВАЕМ НАВАТ КАДРЫ

Знамянальна, што большасць працуючых у гаспадарцы — менавіта тутэйшыя. У тым ліку і кіраўнік.

— Я тут яшчэ практыку праходзіла, — усміхаецца Кацярына Зароўская. — Хоць наогул марыла пра іншую кар'еру. Я ж выдатніца, маю дыплом юрыста, былі перспектывы застацца ў горадзе, але прыехала сюды і працую. Пачынала юрыстам, потым была загадчыкам аддзела, а некалькі гадоў таму заснавалі і натхняльнік гаспадаркі Леанід Маісеў рэкамендаваў мяне на пасаду кіраўніка. Спачатку было крыху страшна, але ж я лідар па характары. У выніку ўсё атрымалася. Зараз у нас зладжаная, моцная

каманда і, што прынцыпова, маладая. Сярэдні ўзрост маіх наместнікаў — 30 гадоў. У цэлым па гаспадарцы хапае і маладых, і тых, хто тут працуе даўно. Мы ўсімі ганарымся, лайдакоў у нас няма. Людзі працавітыя, прыйшлі ў прафесію на заклік сэрца. Таму і вынікі радуць.

Пра перадавікую сёлетняга жніва напісана шмат, але сёння нагода яшчэ раз згадаць лепшых. Шмат ураджайна на сваім 20-тонніку перавёз малады кіроўца Раман Сарокін. «Працаваў амаль без перапынку, 15 хвілін на абеда і зноў за руль, — прызнаецца ён. — У ліпені працоўны дзень пачынаўся а палове сямёй раніцы і заканчваўся, калі становілася зусім цёмна. Стараўся зрабіць як мага болей райсу, бо перавозіць хлеб — вельмі адказна».

Работа механізатара Сяргея Полужкіна не такая прыкметная, але вельмі важная. Без яе наогул не было б ураджайна. На сваім энерганасачным трактары «Atlas» ён і сее, і арэ, і косіць.

Кіроўца Ігар Уласаў наогул аскакал. У гаспадарцы працуе 30 гадоў, за ім сюды прыйшлі яго жонка і сын. Ігар неаднойчы становіўся лідарам жніва. Чатыры разы яго ўзнагароджвалі на рэспубліканскіх «Дажынках» і шмат разоў заахвалі падзякамі і каштоўнымі падарункамі проста ў полі. «Працаваць даводзіцца шмат, але гаспадарка ўсяляк нас падтрымлівае, — адзначае ён. — Бясплатныя абеды ў сталовай, штомесяц дадаткова да зарплаты выдзяляецца на 200 рублёў прадукцыі. Зараз вось выкупляю калгасны двухпавярховы катэдз з выгодамі. Што яшчэ трэба? Умовы ёсць і ёсць жаданне працаваць».

УНП 700124410

1905

МОГИЛЕВСКИЙ МЯСОКОМБИНАТ

ДЕЛАЕМ ВКУСНО

Сёння **Магілёўскі мясакамбінат** — адно з найбуйнейшых прадпрыемстваў мясной прамысловасці краіны

Пачынаючы сваю гісторыю ў 1905 годзе, прадпрыемства перасягнула ста гады і адзначае сваё

115-годдзе

Са святкам!

Напярэдадні чарговага юбілею, а таксама Дня работнікаў АПК і перапрацоўчай прамысловасці ўвесь калектыў заслугуевае слоў удзячнасці і падзякі. Прымець самыя сардэчныя віншаванні і надзяку за самаадданую працу, неаб'якавае стаўленне да справы, высокую ступень адказнасці. Асабівая пашана і словы удзячнасці — ветэранам завода, тым хто стаяў ля вытокаў, стваралі і ўмацоўвалі базу для сённяшніх дасягненняў. Усе разам і кожны асабіста, вы робіце вялікую і важную справу для развіцця галіны і росквіту краіны. Добрага ўсім здароўя, шчасця і дабрабыту!

Камбінат трывала займае сваю нішу сярод перапрацоўчых прадпрыемстваў краіны, пры тым, што рынак досыць жорстка сёння дыктуе ўмовы вытворцы. Узляўшы аднойчы курс на высокую якасць прадукцыі, камбінат застаецца яму верны і да сёння. Дзякуючы чаму заслужыў аўтарытэт сярод спажываўцаў, умацаваў эканамічны дабрабыт прадпрыемства і замацаваў пазіцыі на рынку.

Шмат зроблена за апошнія гады па ўдасканаленні вытворчасці. Была праведзена рэканструкцыя вытворчай лабараторыі, пашыраны магчымасці хімічнага аддзела, закуплена сучаснае высокадакладнае абсталяванне, праведзена комплекснае аснашчэнне інавацыйным абсталяваннем наўзамен састарэлых апаратаў, ажыццёўлена рэканструкцыя сыравянага участка каўбасна-кулінарнага цэха — і многае іншае. Інвестыцыі ў новыя тэхналогіі, сучасны менеджмент, спалучэнне традыцый і інавацый дазваляюць з упэўненасцю глядзець у будучыню, будаваць планы і ажыццяўляць іх.

Для Магілёўскага мясакамбіната 115 гадоў — гэта не проста юбілей аднаго асобна ўзятаяга прадпрыемства. З гэтай датай цесна звязана жыццё горада, рэгіёна, тысячы лёсаў назаўсёды ўплечаны ў гісторыю Магілёўскага мясакамбіната. Гісторыя прадпрыемства — гэта, перш за ўсё, людзі, якія тут працавалі раней і працуюць цяпер. Гэта гісторыя працоўных дынастыяў, рабочых, чыя праца і ёсць аснова любога прадпрыемства. Нават у самыя няпростыя часы калектыў мясакамбіната не страчваў працавітасці і згуртаванасці. Спраўляцца са складанымі задачамі нават у складаных умовах работнікам дапамагалі вопыт, прафесійныя навыкі, узаемадапамога, а таксама такія чалавечыя якасці, як надзейнасць і адданасць абранай справе. Упэўнены, што стваральная, мэтанакіраваная праца і высокі прафесійны ўзровень калектыву дазваляць і ў будучыню вырашаць пастаўленыя задачы!

УНП 700316386

ЭЛІТА НАЦЫЯНАЛЬНАЙ ЭКАНОМІКІ

Надзея ЛАЗАРЭВІЧ уяўлена каардынуе работу шматпрофільнага лідара беларускага машынабудавання.

Холдынг «Бабруйскаграмах» — адна з тых кампаній, якія сёння ўпэўна адчуваюць сябе на міжнароднай арэне і дэманструюць, што беларусы могуць ствараць якасныя канкурэнтаздольныя тавары. У яго складзе задзейнічаны ААТ «Кіруючая кампанія холдынга «Бабруйскаграмах», ААТ «Бабруйсксельмаш», ААТ «Оршааграпраммаш», ААТ «Маладзечанскі станкабудаўнічы завод», ААТ «НДІСтромаўталінія», ААТ «Брэсцкі электрамеханічны завод» — шэсць прадпрыемстваў у розных абласцях Беларусі з колькасцю працуючых 2611 чалавек. Сёння холдынг займае выдучае месца сярод аграпрамысловага комплексу Беларусі і краін СНД па аб'ёме вытворчасці і экспарту. За апошнія амаль два гады ён павялічыў аб'ём прадукцыі ў 2,5 раз! Пра тое, якія задачы ставіць перад сабой кампанія, з кім працуе і што плануе на перспектыву, у размове з генеральным дырэктарам упраўляючай кампаніі холдынга Надзеяй ЛАЗАРЭВІЧ.

Тэхніка, якая карыстаецца попытам у шматлікіх краінах свету.

Сёлта ў прадпрыемстве з'явілася свая фірменная крама ў Бабруйску.

Толькі факты

Холдынг «Бабруйскаграмах» неаднаразова становіўся лаўрэатам Прэміі ўрада Беларусі ў галіне якасці, конкурсу «Найлепшыя тавары Рэспублікі Беларусь» і «Найлепшыя тавары Рэспублікі Беларусь на рынку Расійскай Федэрацыі», а таксама незалежных прафесійных конкурсаў, якія праводзяцца ў рамках найбуйнейшых выставак сельскагаспадарчай тэхнікі. За дасягнутыя паказчыкі ў развіцці прамысловасці за 2019 год працоўны калектыв ААТ «Кіруючая кампанія холдынга «Бабруйскаграмах» узнагароджаны ганаровым сцягам Бабруйскага гарвыканкама, дыпломам I ступені і грашовай прэміяй. Кіраўнік холдынга Надзея Лазарэвіч стала лаўрэатам першай бізнес-прэміі «Кіраўнік года — 2019. Эліта нацыянальнай эканомікі». Яна таксама з'яўляецца пераможцам гарадскога і XII Рэспубліканскага конкурсу «Жанчына года — 2019» у намінацыі «Паспяхова кіраўнік».

За значны ўклад у сацыяльна-эканамічнае развіццё Магілёўскай вобласці Надзея Лазарэвіч па выніках 2019 года прысвоена ганаровае званне «Чалавек года Магілёўшчыны» ў намінацыі «Вытворчая дзейнасць».

Больш інфармацыі аб прадпрыемстве глядзіце на сайце babruiskagromach.com.

творчасці і актыўна ўкараняюць новыя тэхналогіі. Вы, наколькі вядома, ідзце ў нагу з патрабаваннямі часу...

— Так. Цяпер мы рэалізоўваем інвестыцыйны праект па мадэрнізацыі фарбавальнай, нарыхтоўча-зварачнай і механапрацоўчай вытворчасці ў рамках дзяржпраграмы

развіцця машынабудаўнічага комплексу Рэспублікі Беларусь на 2017—2020 гады.

— Наколькі шырока ў вас географія паставак? І хто асноўныя спажыўцы вашай прадукцыі?

— 75% аграгатаў ідзе па 100-працэнтнай перадаплате ў Расію праз «Гандлёвы дом

«Бабруйскаграмах». За дзевяць месяцаў гэтага года мы прадалі суседзям тэхнікі на 15 мільёнаў долараў (112,4% да аналагічнага перыяду мінулага года). Стымулам росту сталі створаныя дзяржавай умовы для гэтага — пашырэнне наменклатуры, пастаўка на рынак тэхнікі з новым дабаўленым коштам, дзяржаўная падтрымка замежных продажаў (ААТ «Прамагратлізінг», Указ № 466, Указ № 534 «Аб садзейнічаны развіццю экспарту тавараў (работ, паслуг)»). Адобыўся сур'ёзны рост экспарту на казахскім напрамку. Быў рэалізаваны вялікі кантракт амаль на пяць мільёнаў долараў з трыма контрагентамі. Гэта ўся лінейка сельгастэхнікі: касілка, трактарная прычэпа і паўпрычэпа, прэс-падборшчыкі і гэтак далей. За дзевяць месяцаў было рэалізавана прадукцыі на 3,2 мільёна долараў, што складала 144,1%

Што датычыцца Еўропы, то ў пакупніках сельгастэхнікі значацца Фінляндыя, Швецыя, Эстонія, Латвія, Літва, Польшча, Чэхія і іншыя. Нядаўна ў спіс заказчыкаў вярнуліся Венгрыя і Славакія. У стадыі завяршэння перагаворы па супрацоўніцтве з Румыніяй і Балгарыяй. Летас адноўлена супрацоўніцтва па пастаўках нашай тэхнікі ў Сербію. Падпісаны камерцыйны кантракт на агульную суму 600 тысяч еўра.

Сёння мы асвойваем новы рынак — Афрыку. Дзевяць дзяржаў гэтага кантынента закупляюць у нас плугі, дыскавыя бароны, трактарныя прычэпы, машыны для ўнясення мінеральных угнаенняў, касілка і гэтак далей. На другое паўгоддзе запланавана адгрузка тэхнікі ў Мадагаскар.

— Напярэдні Дня работнікаў сельскай гаспадаркі і перапрацоўчай прамысло-

васці што хацелася б пажадаць калектыву і партнёрам?

— Калектыв нашага прадпрыемства можа лічыцца добрым прыкладам згуртаванасці і прафесіяналізму. Найлепшым доказам стабільнасці, карпаратыўнага духу і высокай сацыяльнай адказнасці з'яўляецца наяўнасць працоўных дынастый. У нас іх за 46-гадовую гісторыю з'явілася 36. Свята — добрая нагода пажадаць кожнаму з нашага больш чым 2,5-тысячнаму калектыву моцнага здароўя і дабрабыту. Дзякуй вам за тое, што ў няпростых эканамічных і палітычных абставінах вы працягваеце стабільна працаваць, не зважаючы ўвагі на знешнія спробы эканамічных і палітычных абставінах вы працягваеце стабільна працаваць, не зважаючы ўвагі на знешнія спробы справакаваць працэс. Вы добра разумеце, што кожны дзень прастаю адаб'ецца не толькі на эканоміцы дзяржавы, але і кожнага яе жыхара. Мае віншаванні таксама паважаным працаўнікам вёскі, перапрацоўчай прамысловасці, ветэранам сельскагаспадарчай працы! Ад імя холдынга жадаю ўсім вам здароўя, ба-дзёрскай душы, ажыццяўлення планаў і ўпэўненасці ў заўрашнім дні!

УНП 700067572

Віншуем з прафесійным святам усіх работнікаў СЕЛЬСКОЙ ГАСПАДАРКІ!

Прыміце ў гэты дзень шчырыя словы падзякі і пажадання дабрабыту і поспехаў! Няхай здароўе не падводзіць, планы ажыццяўляюцца, мары спраўджаюцца, а працавітасць, прафесіяналізм, любоў да абранай справы будуць залогам дастатку і правітання ў справах!

Дзякуючы Вашым працавітым рукам у нас ёсць магчымасць атрымаваць карысныя і экалагічна чыстыя прадукты.

Немагчыма ўявіць штодзённы, у тым ліку і святочны стол без хлебабулачных і кандытарскіх вырабаў! ААТ «Булачна-кандытарская кампанія «Домочай» прапануе вялікі асартымент смачнай прадукцыі, які не пакіне абыякавым ні аднаго спажыўца. Вырабы выпускаюцца толькі з натуральнай сыравіны па класічнай тэхналогіі вытворчасці. Мы любім тое, што зроблена з душой!

Торт «Домочай» фундук новы.

Хлеб «Домочай» духмяны асаблівы.

Пячэнне «Салодкі дуэт».

Булачка «Ласунак макавы».

Снічкі па-італьянскаму:

- грысіні,
- таралі,
- красціні.

Пернікі «Домочай» імбірныя.

УНП 700067572

Стэйк а-ля Шарале жадаеце? Няма праблем!

Бабруйскі мясакамбінат робіць стаўку на новыя формы вядзення сельскай гаспадаркі і здаровую ежу

Толькі факты

Мясныя прадукты Бабруйскага мясакамбіната неаднаразова адзначаліся медалямі і дыпламамі буйных выставак, у тым ліку «ПрадЭкспа», а таксама кірмашоў і конкурсаў рэспубліканскага і міжнароднага узроўня (Прадукт года, Чэмпіён смаку). Сачыце за навінамі прадпрыемства ў сацсетках «Інстаграм» — @bobr_mk і «ВКонтакте» — vk.com/bobryiskm1931

«Прадукт у желе купецкі», «Прадукт з ялавічыны сыравэнджаны», каўбаса «Гасцінец ад бабці» — сапраўды, дамашні асартымент. Усяго Бабруйскі мясакамбінат выпускае 250 найменш прадукцыі. Уся яна пазіцыянуецца на рынку пад брандам «Гранд прадукт». Тавар рэалізуецца праз сетку крам гандлёвага дома «Цымус» і «Як-Дома». У новай краме, што на Кастрычніцкай, наогул «дамашні» ўхіл. Тут

рыцы, качкі. У краме можна набыць паўфабрыкаты, фарш, каўбасныя вырабы на любы густ. Рэалізуем малако ў экалагічных шклянчых бутэчках, хлеб, які самі ж выпякаем. З дапамогай параканвектара запякаем мясныя стравы на альгойнай драбцы. У продажы разнастайныя кулінарныя і кандытарскія вырабы — каўбаскі, бліны з мясам, печыва, булчкі і шмат іншай смакаты. Ёсць нават утульны куточак, дзе можна выпіць кавы або гарбаты.

Каб стэйк з ялавічыны атрымаўся мяккі і сакавіты, трэба даць яму саспець. Тры тыдні і ні дня менш! Гэта яшчэ не ўсё. Па-першае, мяса павінна быць ад быка мясной, а не малочнай пароды, па-другое, трэба мець спецыяльнае абсталяванне, па-трэцяе, валодаць сакрэтаў прыгатавання смакатай. На Бабруйскім мясакамбінате вядоўча, які задавальня гурманскія патрэбы спажываца. Стэйк, дарэчы, ужо хутка дойдзе да кандыцыі. Ну што, ідзем каштаваць?

Для пачатку запомніце карысны адрас: горад Бабруйск, вуліца Кастрычніцкая, 132-82. Гэта чарговая фірменная крама мясакамбіната — «Як-Дома». Галоўная адметнасць новага гандлёвага аб'екта Бабруйскага мясакамбіната менавіта тая самая шафа сухой ферментацыі, дзе на вачах спажывацоў (за шклянчымі дзверцамі) спее мяса для стэйкаў.

Мы пачалі працаваць над гэтай ідэяй некалькі гадоў таму, — кажа дырэктар Бабруйскага мясакамбіната Дзмітрый БОНАХАЎ. — Па-першае, у Беларусі існуе адпаведная дзяржпраграма па развіцці мясной жывёлагадоўлі, па-другое, гэта цалкам новая справа, якая абцяе ў будучым прынесці прыбытак. Беларусь у асноўным спецыялізуецца на малочнай жывёлагадоўлі, гэта вельмі рэнтабельна. А вось з мясной жывёлагадоўляй утварыўся праблем. У выніку большасць спажывацоў не можа нават уявіць сабе, наколькі моцна адрозніваецца мяса быка (каровы) мясной пароды ад малочнай. Наш мясакамбінат купляе гэта мяса ў вучгасе, што ў Горацкім раёне, і ў саўгасе «Вендараж», што ў Магілёўскім. А яшчэ мы пачалі вырошчваць такіх жывёл самі. Стварылі асобную кампанію, дзе ўтрымліваецца 123 галавы буйной рагатай жывёлы, не ўлічваючы бычкі і цялушкі. Для ўзнаўлення статка цяпулі 20 нецеляў мясной пароды Герафорд, у будучым збіраемся стаць племянным прадпрыемствам.

Ва ўяўленні шараговага спажываца ялавічына — гэта поснае мяса цёмна-чырвонага колеру без усялякіх там прожылак. Але такое мяса ніколі

не будзе мяккае. Стэйк з ялавічыны мясной пароды дзесьці нагадвае нават свініну. Але ёсць і дастаткова дыягностычныя пароды. Якраз тое мяса шаралейскай каровы, што прапануе Бабруйскі мясакамбінат, утрымлівае мінімальную колькасць тлушчу.

У ёй няма фарбавальніка, які надае каўбасам апетытныя ружовы колер. Мясца ж таксама, калі зварыць, шэрае. А пакупнік моршчыцка, саркастычна кідае: ліверка.

Наогул бабруйскія мясаперапрацоўшчыкі ўсё больш прапуюць стварэнні прадукту здаровага харчавання. Акрамя папулярных каўбас па ДАСТАўскіх рэцэптах савецкага перыяду без харчовых дабавак, такіх як «Доктарская», «Маскоўская», «Кракаўская», «Адэска» і іншыя, наладжаны выпуск прадукцыі пад гандлёвай маркай «ЯкДома». Гэта «Язык у желе», «Рулька з морквай»,

шмат смакатаў з так званай фермерскага асартыменту. І нават дызайн гандлёвага аб'екта «смачны».

— Мы вельмі шмат працавалі, каб зрабіць краму такой, якая яна ёсць, — кажа начальнік аддзела маркетынгу Бабруйскага мясакамбіната Алена СЫВАН. — І напачатку адпаведнае. Тут мы прапануем шырокі асартымент мяса элітных парод, у тым ліку высокапратаванае ад быкоў пароды Шарале. На выбар фермерскага прадукту ў выглядзе трысняжкі, бараніны, мяса індыйкі, ку-

ПРЫЯЗДЖАЙЦЕ ДА НАС У САНАТОРЫЙ!

Вядомае гаспадарка Кіраўскага раёна не толькі забяспечвае харчовую бяспеку краіны, але і мае адну з найлепшых у вобласці базу адпачынку

Александр БАГЕЛЬ: У нас ёсць на каго раўняцца ў рабоце.

Слава пра ААТ «Світанак» Кіраўскага раёна грымела яшчэ ў часы Савецкага Саюза, калі каля яе стырна стаяў легендарны старшыня і фронтавік Кірыла Арлоўскі. Цяпер таварыства з гонарам носіць яго імя. Шмат намаганняў для таго, каб яго квітнела, прыклаў яшчэ адзін моцны кіраўнік — Васіль Старавойтаў. Таварыства не страчвае сваіх пазіцый і зараз. Тут працуе самая буйная ў Беларусі і нават адна з маштабных у Еўропе біягазаваў ўстаноўка магутнасцю 4,8 МВт. Будавалася яна па дзяржпраграме развіцця альтэрнатыўнай энергетыкі і цяпер вырабляе з гною электрычнасць, якая папаўняе агульную энергасістэму. Яе б з поспехам хапіла на асвятленне ўсяго Кіраўскага раёна.

Санаторый імя К. Арлоўскага адзін з найлепшых у вобласці.

НАКОРМИМ...

У краіне гаспадарку вядоўчае кі буйнога пастаўшчыка на продаж і на перапрацоўку малака, рыбляку, памідораў, агуркоў, караняплодаў, рыбы.

— Рэнтабельнасць ад продажаў прадуктаў за 9 месяцаў склала 12,9%, а прыбытак ад рэалізацыі дасягнуў 3889 тысяч рублёў, — расказвае першы намеснік дырэктара ААТ «Світанак» імя К. Арлоўскага Александр ЖЫЛІНСКІ. — Шмат увагі аддаём якасці малака. Пазалета была ўведзена ў эксплуатацыю першая чарга сучаснай малочна-тыварнай фермы «Мышкавічы», пабудаваная з улікам апошніх інвацыійных падыходаў. На сённяшні дзень ужо завершана будаўніцтва другой яе чаргі. Усяго на тэрыторыі таварыства размешчана шэсць фермаў па дагадоўванні і адкорме маладняку буйной рагатай жывёлы і два малочна-тыварныя комплексы. У агульным і агульным 9 107 галоў, амаль чвэрць — каровы. Штодня на перапрацоўку пастаўляем 47 тон малака.

Нядрэнныя вынікі дэманструе гаспадарка і ў рыбаходстве. У трох нагульных сажалках агульнай плошчай 65 гектараў расце карп, таўсталобік, белы амур, шчуплак. Пакуль не скончыліся восеньскія кірмашы, ёсць магчымасць набыць карысны прадукт па найбольш выгаднай цане. Не пашкадуеце, калі разам з рыбай прыхопіце яшчэ нешта з тутэйшай садавіны-агародніны. Пад цяплячныя пабудовы ў «Світанку» адведзена 10 гектараў зямлі. На 1 кастрычніка на гэтых плошчах было сабрано больш за 4000 тон агародніны. Сёлета, дарэчы, атрыманы вельмі

добры ўраджай цыбулі — 2700 тон з 65 гектараў. І не трэба эканоміць на ярылках — яны тут вельмі смачныя. Да ведама, агульная плошча садоў у «Світанку» складае 212 гектараў. Сёлета ўпершыню гаспадарка высадзіла саджанцы вішні. Так што хутка будзем ласавацца яшчэ і гэтай ягадай. А яшчэ год запомніцца эксперыментамі з паўднёвай ягадай — кавуном турэцкай селекцыі «Місон». Гэта раянраваная ў нашых краях культура. Глядзіце, праз некалькі гадоў «Світанак» стане кавунавай сталіцай.

І ПАДЛЕЧЫМ...

Зусім блізка ад гаспадаркі знаходзіцца жамчужна Магілёўскай вобласці — Жыліцкі палаца-паркавы комплекс беларускіх магнатаў Булгакаў канца XVIII — пачатку XIX стагоддзя. Палац ужо часткова адрэстаўраваны па праграме «Культура Беларусі», там працуе шыкоўны музей. Каб прасякнута энергетыка гістарычных мясцін, лепш

прыязджаць сюды на некалькі дзён. На цэнтральнай сядзібе ёсць гасцініца гаспадаркі на 47 месцаў і сталова на 100 пасадачных месцаў. А калі вам падабаецца яшчэ і рыбалка, то больш падыходзе варыянт з базай адпачынку «Дом рыбака» на Чыгрыньнікім вадасховішчы. Тут гатовы прыняць кампанію да 50 чалавек.

— Не менш прывабны варыянт — санаторый імя К. Арлоўскага, — звяртае ўвагу намеснік дырэктара гаспадаркі Наталля ШАПАВАЛАВА. — Калісьці тут адпачывалі ў асноўным работнікі гаспадаркі, а цяпер такая магчымасць ёсць ва ўсіх. Апошняя гадзі санаторый займае першыя пазіцыі сярод падобных устаноў Магілёўскай вобласці. Ветлівы персанал, смачная, амаль дамашняя кухня, добрая культурна-забаўляльная і аздораўленчая праграмы.

Асабліва карысна тут будзе адпачыць тым, хто мае праблемы з апорна-рухальным апаратам і страўнікава-кішчаным трактам. Менавіта на гэтым медыцынскім профілі спецыялізуецца санаторый. У якасці лячэбных працэдур тут

прапануюць гідратэрапію, гразелечэнне, аэраэлотэрапію, галатэрапію, ручны і механічны масаж, прэсатэрапію.

ІМЁНЫ, ЯКІМІ ГАНАРЫМСЯ

Поўны кавалер ордэна Працоўнай Славы трох ступеняў і медала «За доблесную працу», дзяржа Людміла Палевіч праславіла гаспадарку дзялёк за яе межамі. Яна шматразова ўдзельніца ВДНГ, дэпутат райсавета народных дэпутатаў, член прэзідыума Кіраўскага райвыканкома. Больш сталае пакаленне работнікаў памятае, што жанчына не толькі добра працавала, але і душэўна спявала. Яна была салісткай народнага хору калгаса і фальклорнага гуртка «Малодушкі». У залатую скарбніцу таварыства ўпісаны імёны Мікалая Ланкевіча, заслужанага работніка сельскай гаспадаркі, Пятра Яцкевіча, працоўнага дзейнасць якога адзначана ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга і Кастрычніцкай рэвалюцыі, Зой Бяляўскай, якая была ўзнагароджана ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга і «Знак Пашаны», Валяціны Рудаквай і Наталлі Бяляўскай — кавалераў ордэна «Знак Пашаны» і ордэна Славы III ступені, адпаведна.

— 25 нашых пенсіянераў маюць дзяржаўныя ўзнагароды, — адзначае дырэктар ААТ «Світанак» імя К. Арлоўскага Александр БАГЕЛЬ. — На прыкладзе гэтых людзей выхоўваецца наша моладзь, новыя работнікі спецыялісты. Напярэдадні прафесійнага свята хочацца пажадаць усім моцнага здароўя, плённа ў рабоце і сямейнага дабрабыту. Дзякуй вам за адданасць такой высокароднай справе, яе праца на зямлі.

Цяплячныя плошчы ў «Світанку» займаюць 10 гектараў зямлі.

ПАМЯЦЬ КАДРА

Фатограф Юрый ІВАНОЎ — з той каманды мастакоў, якія спрабуюць не толькі занатоўваць час, але імкнучца злучаць паміж сабою розныя дзесяцігоддзі. Больш чым паўвека ён не развітваецца з фотаапаратам. Больш за паўвека пільна ўглядаецца ў жыццё, якое прынесла сотні, тысячы адкрыццяў. Многія здымкі Юрыя Сяргеевіча — выразныя імгненні, знаёмыя пакаленням чытачоў беларускага (і не толькі) друку. Але такія красамоўныя, што пра кожную ілюстрацыю можна напісаць нарыс, эсэ, а можа, нават і цэлую кнігу! І складзеную не з агульных, часам маларазумелых «мастацтвазнаўчых» тэрмінаў, паняццяў, а — пра само жыццё, падказанае ўсяго толькі фрагментам фатаграфічнай памяці вялікага майстра сваёй справы.

Сёння мы разам з Юрыем Івановым, за плячыма якога — незлічоныя кіламетры дарог, тысячы сустрэч з людзьмі і падзеямі, пільна ўглядаемца ў твары ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны, можа, нават і ў самую вайну... Народжаны

ў чэрвені 1939 года, фотакарэспандэнт ведаў яе ўдзельнікаў і сведкаў. Ён бачыў і адчуваў іх праз свой фотааб'ектыў, як ніхто іншы з яго пакалення. Напэўна, таму і цяпер здымкі чапляюць за сэрца, трывожаць душу, прымушаюць перажываць... Сам Юрый Сяргеевіч так згадвае свае творчыя, мастакоўскія сустрэчы: «Я быў сведкам многіх падзей у жыцці. Якая самая яркая падзея ў маім жыцці? Прэмія на ўсесаюзных і міжнародных выстаўках? Паездкі па СССР? Развал Саветаў Саюза ў Віскулях? А можа быць, сустрэча з бабуляй Салохай у палескай вёсцы, якая на пытанне: «Колькі ж вам гадоў?» — адказала так, што сэрца спынілася: «А і не памятаю. Памятаю, што першага мужа ў другую сусветную вайну забілі, а другога — у Другую...»

Час вайны, вялікай, напоўненай болем, які не праходзіць і сёння. Пераможцамі ў той вайне былі людзі. Разумныя, смелыя, светлыя... Іх твары і лёсы шматкроць паспеў разгледзець Юрый Іванов.

Мікола РАЎНАПОЛЬСкі.
Фота Юрыя ІВАНОВА.

Кавалер трох ордэнаў Славы Міхей Мінчанка з унучкамі.

Герой Саветаў Саюза Пётр Машэраў з аднапалчанами.

Мастакі — ветэраны Вялікай Айчыннай вайны.

Шэсце ветэранаў.

Вішнёвы снег Перамогі.

Открытое акционерное общество «Дорожно-строительный трест № 3» 25 ноября 2020 года в 12.00 проводит открытый аукцион по продаже имущества

1. Наименование продавца – организатора аукциона, его место нахождения и контактные телефоны: ОАО «ДСТ № 3», г. Могилев, ул. Космонавтов, 23, тел.: 23-64-24, 28-41-00.

2. Наименование имущества и его местонахождение, начальная цена.

К отчуждению предлагается имущество битумной базы ДСУ № 14 ОАО «ДСТ № 3», расположенное по адресу: г. Могилев, по проспекту Шмидта (район ТЭЦ-2):

- капитальное строение с инвентарным номером 700/С-72170, наименование – здание склада общей площадью 314,1 кв. м с входящими составными частями и принадлежностями: одноэтажное блочное здание склада с помещением, забором;

- капитальное строение с инвентарным номером 700/С-72164, наименование – битумохранилище № 1 общей площадью 446,6 кв. м с входящими составными частями и принадлежностями: одноэтажное крупнопанельное здание битумохранилища № 1 с насосной и эстакадой;

- капитальное строение с инвентарным номером 700/С-72300, наименование – здание битумохранилища № 2 общей площадью 454,8 кв. м с входящими составными частями и принадлежностями: одноэтажное кирпичное здание битумохранилища № 2 с насосной;

- капитальное строение с инвентарным номером 700/С-72268, наименование – битумохранилище № 3 общей площадью 372,9 кв. м с входящими составными частями и принадлежностями: одноэтажное крупнопанельное здание битумохранилища № 3 с насосной, эстакадой;

- капитальное строение с инвентарным номером 700/С-72271, наименование – здание склада общей площадью 63,0 кв. м с входящими составными частями и принадлежностями: одноэтажное железобетонное здание склада;

- капитальное строение с инвентарным номером 700/С-72274, наименование – здание склада общей площадью 63,0 кв. м с входящими составными частями и принадлежностями: одноэтажное железобетонное здание склада;

- капитальное строение с инвентарным номером 700/С-72272, наименование – здание склада общей площадью 63,0 кв. м с входящими составными частями и принадлежностями: одноэтажное железобетонное здание склада;

- капитальное строение с инвентарным номером 700/С-108638, наименование – подъездной железнодорожный путь, протяженностью 131,0 м с входящими составными частями и принадлежностями: сооружение «Подъездной железнодорожной путь»;

- иное имущество:
- ёмкость 15 м³ с инв. № 2573;
  - ёмкость 4,5 м³ с инв. № 2947;
  - ёмкость 10 м³ с инв. № 2948;
  - ёмкость 60 м³ с инв. № 2949;
  - ёмкость 28 м³ с инв. № 2978;
  - ёмкость 60 м³ (подземная) с инв. № 2980;
  - ёмкость 60 м³ с инв. № 612;
  - цистерна железнодорожная с инв. № 909;
  - цистерна железнодорожная с инв. № 910;
  - подстанция КТП 859250вкт с инв. № 2878;
  - система охранной сигнализации с инв. № 3202;
  - таль электрическая канатная ТЭ200-52120 с инв. № 2644;
  - вагон-объект с инв. № 2408;
  - сеть электроснабжения с инв. № 4045, протяженностью 165,3 м.

Общая стоимость имущества 218 114, 74 (двадести восемнадцать тысяч сто сорок четыре рубля 74 копейки) бел. руб. с НДС.

3. Информация о земельном участке. Имущество, предлагаемое к отчуждению, расположено на земельных участках, находящихся в постоянном пользовании ОАО «ДСТ № 3» с кадастровыми номерами 74010000005004090, 74010000005004074, 74010000005005532.

4. Дата, время и место проведения аукциона: **25.11.2020 в 12.00 по адресу:** г. Могилев, ул. Космонавтов, 23, каб. 30.

5. Место, дата и время окончания приема заявлений на участие в аукционе с прилагаемыми к ним документами: г. Могилев, ул. Космонавтов, 23, кабинет 33; дата: **23.11.2020 г.; время: 17.00.** При подаче заявления лица, желающего принять участие в аукционе, подписывает с ОАО «ДСТ № 3» соглашение о правах и обязанности сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

6. Срок возможного снятия имущества с аукциона: за 3 дня до даты проведения аукциона.

7. Участник аукциона за 3 дня до проведения аукциона должен перечислить организатору аукциона задаток в размере 10 % от первоначальной стоимости без НДС. Реквизиты текущего (расчетного) счета, на который должна быть перечислена сумма задатка: р/с BY54BPSB3012119241011933000 код BPSBBY2X в региональной дирекции № 600 ОАО «БПС-Сбербанк», УНП 700049607, ОКПО 03454762.

8. Информация о порядке и сроках возмещения затрат на организацию и проведение аукциона: в течение 10 рабочих дней после утверждения протокола победитель аукциона (президент на покупку) обязан возместить затраты на организацию и проведение аукциона.

9. Сроки подписания договора купли-продажи имущества. Договор купли-продажи имущества должен быть подписан победителем аукциона (президентом на покупку) в редакции организатора аукциона после возмещения затрат на организацию и проведение аукциона и предоставления организатору аукциона копий платежных документов, но не позднее 5 рабочих дней.

10. Порядок, в соответствии с которым проводится аукцион: Положение о порядке организации и проведения аукционов по продаже имущества, находящегося в собственности ОАО «ДСТ № 3» от 13.04.2017 г.

11. Извещение о проведении открытого аукциона по продаже вышеуказанного имущества ОАО «ДСТ № 3» опубликовано в газете «Звезда» и на сайте ОАО «ДСТ № 3».

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ТОРГОВ В ФОРМЕ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Организатор торгов: государственное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», 210015, г. Витебск, проезд Гоголя, 5, (0212) 24-63-12. Продавец: общество с ограниченной ответственностью «ОСТБЕЛИНВЕСТ», 210033, г. Витебск, пр-т Фрунзе, 83, тел. 8 (029) 7114322.

Лот № 1. Изолированное помещение с инв. № 200/0-8616 площадью 7739 кв. м, наименование – производственное помещение, назначение – производственное помещение, по адресу: Витебская обл., г. Витебск, пр-т Фрунзе, 83. Изол.р. помещение расположено в кап. строении с инв. № 200/С-46569. Не зарегистрировано в Едином государственном реестре недвижимости – благоустройство территории площадью 3 276,4 кв. м, расположенное по адресу: Республика Беларусь, Витебская обл., г. Витебск, пр-т Фрунзе, 83, благоустройство территории, составные элементы: проезжая часть, ограждение, контейнерная площадка. Не зарегистрированное сооружение специализированное энергетика 1979 г. п., наименование – тепловая сеть, протяженность линейного сооружения 116,7 м, длина трубопровода – 14,1 м, протяженность надземной прокладки – 116,69 м, расположенное по адресу: Республика Беларусь, Витебская обл., г. Витебск, пр-т Фрунзе, тепловые сети к зданию № 83, расположенному на земельном участке с кадастровым номером 2401000000011284. Не зарегистрированное сооружение специализированное коммунального хозяйства 1979 г. п., наименование – водопровод технический, протяженность линейного сооружения – 18,2 м, длина трубопровода – 18,2 м, протяженность подземной прокладки – 18,20 м, по адресу: Республика Беларусь, Витебская обл., г. Витебск, пр-т Фрунзе, водопровод технический к зданию № 83, расположенному на земельном участке с кадастровым номером 2401000000011284. Не зарегистрированное сооружение специализированное коммунального хозяйства 1979 г. п., наименование – водопровод хозяйственной, протяженность линейного сооружения – 122,1 м, длина трубопровода 122,10 м, протяженность подземной прокладки – 122,10 м, по адресу: Республика Беларусь, Витебская обл., г. Витебск, пр-т Фрунзе, водопровод хозяйственной к зданию № 83, расположенному на земельном участке с кадастровым номером 2401000000011284, составные элементы: 2 участка водопровода хозяйственного. Не зарегистрированное сооружение специализированное коммунального хозяйства 1979 г. п., наименование – водопровод пожарный, протяженность линейного сооружения – 15,5 м, длина трубопровода – 15,50 м, протяженность подземной прокладки – 15,50 м, по адресу: Республика Беларусь, Витебская обл., г. Витебск, пр-т Фрунзе, водопровод пожарный к зданию № 83, расположенному на земельном участке с кадастровым номером 2401000000011284, составные элементы: 3 участка канализации хозяйственной. Не зарегистрированное сооружение специализированное коммунального хозяйства 1979 г. п., наименование – канализация линейная, протяженность линейного сооружения – 33,2 м, длина трубопровода 33,20 м, протяженность подземной прокладки – 33,20 м, по адресу: Республика Беларусь, Витебская обл., г. Витебск, пр-т Фрунзе, канализация линейная на земельном участке с кадастровым номером 2401000000011284, составные элементы: 2 участка канализации линейной. Не зарегистрированное сооружение специализированное энергетика, наименование – кабель электроснабжения, протяженность линейного сооружения – 303,2 м, протяженность подземной прокладки 303,20 м, длина кабеля – 606,40 м, по адресу: Республика Беларусь, Витебская обл., г. Витебск, пр-т Фрунзе, кабель электроснабжения к зданию № 83, расположенному на земельном участке с кадастровым номером 2401000000011284. Имущество расположено на зем. участке с кадастровым № 2401000000011284 площадью 1,5327 га по адресу: Витебская обл., г. Витебск, пр-т Фрунзе, 83 (право аренды, доля в праве – 24/25).

Нач. цена: 1 564 227,00 бел. руб. без НДС. Задаток: 156 422,70 бел. руб. Дата, время и место проведения повторных торгов: 26.11.2020 в 12.00 по адресу: г. Витебск, проезд Гоголя, 5 в КГУП «Витебский областной центр маркетинга». Срок внесения задатка и подачи заявления: с 11.11.2020 г. 8.30 до 25.11.2020 г. 17.30 по адресу: г. Витебск, проезд Гоголя, 5 в КГУП «Витебский областной центр маркетинга».

Открытое акционерное общество «Дорожно-строительный трест № 3» 24 ноября 2020 года в 12.00 проводит повторный открытый аукцион по продаже имущества

1. Наименование продавца – организатора аукциона, его место нахождения и контактные телефоны: ОАО «ДСТ № 3», г. Могилев, ул. Космонавтов, 23, тел.: 23-64-24, 28-41-00.

2. Наименование имущества и его местонахождение, начальная цена.

- СТОЛЯРНЫЙ ЦЕХ – капитальное строение с инв. № 710/С-4255 с железобетонным ограждением площадью 543,0 кв. м.
- ЦЕМЕНТНЫЙ СКЛАД, инв. № 1878.

Реализуемое имущество расположено по адресу: Могилевская обл., г. Бобруйск, ул. Бахарова, 278В. Начальная суммарная цены продажи: 81 625,00 белорусского рубля с НДС.

3. Информация о земельном участке. Столярный цех и цементный склад расположены на земельном участке с кадастровым номером 740100000002007895, площадью 0,4454 га, находящемся в срочном возмездном владении и пользовании (договор аренды земельного участка № 109 от 12.09.2019).

4. Дата, время и место проведения аукциона: **24.11.2020 в 15.00 по адресу:** г. Могилев, ул. Космонавтов, 23, каб. 34.

5. Место, дата и время окончания приема заявлений на участие в аукционе с прилагаемыми к ним документами: г. Могилев, ул. Космонавтов, 23, кабинет 33; дата: **20.11.2020 г.; время: 17.00.** При подаче заявления лицо, желающее принять участие в аукционе, подписывает с ОАО «ДСТ № 3» соглашение о правах и обязанности сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

6. Срок возможного снятия имущества с аукциона: за 3 дня до даты проведения аукциона.

7. Участник аукциона за 3 дня до проведения аукциона должен перечислить организатору аукциона задаток в размере 10 % от первоначальной стоимости без НДС. Реквизиты текущего (расчетного) счета, на который должна быть перечислена сумма задатка: р/с BY54BPSB3012119241011933000 код BPSBBY2X в региональной дирекции № 600 ОАО «БПС-Сбербанк», УНП 700049607, ОКПО 03454762.

8. Информация о порядке и сроках возмещения затрат на организацию и проведение аукциона: в течение 10 рабочих дней после утверждения протокола победитель аукциона (президент на покупку) обязан возместить затраты на организацию и проведение аукциона.

9. Сроки подписания договора купли-продажи имущества. Договор купли-продажи имущества должен быть подписан победителем аукциона (президентом на покупку) в редакции организатора аукциона после возмещения затрат на организацию и проведение аукциона и предоставления организатору аукциона копий платежных документов, но не позднее 5 рабочих дней.

10. Порядок, в соответствии с которым проводится аукцион: Положение о порядке организации и проведения аукционов по продаже имущества, находящегося в собственности ОАО «ДСТ № 3» от 13.04.2017 г.

11. Извещение о проведении повторного открытого аукциона по продаже вышеуказанного имущества ОАО «ДСТ № 3» опубликовано в газете «Звезда» и на сайте ОАО «ДСТ № 3».

РУП «ИНСТИТУТ НЕДВИЖИМОСТИ И ЦЕНКИ» (Организатор аукциона) извещает о проведении повторного открытого аукциона по продаже имущества ОАО «БЕЛГАЗСТРОЙ» – управляющая компания холдинга (Продавец)

Лот № 1, состав: 1. Проходная с инв. № 420/С-33973, адрес: Гродненская обл., Лидский р-н, Дитявский с/с, 5/1, проходная, 500 м восточнее аг. Дитва; 2. Электрощитовая с инв. № 420/С-33976, адрес: Гродненская обл., Лидский р-н, Дитявский с/с, 5/2, электрощитовая, 500 м восточнее аг. Дитва; 3. РВУ с гаражами с инв. № 420/С-33979, адрес: Гродненская обл., Лидский р-н, Дитявский с/с, 5/3, РВУ с гаражами, 500 м восточнее аг. Дитва; 4. Ремонтно-механическая мастерская с инв. № 420/С-33975, адрес: Гродненская обл., Лидский р-н, Дитявский с/с, 5/5, ремонтно-механическая мастерская 500 м восточнее аг. Дитва; 5. Склад емкостей с инв. № 420/С-33975, адрес: Гродненская обл., Лидский р-н, Дитявский с/с, 5/6, склад емкостей, 500 м восточнее аг. Дитва; 6. Заправочная с инв. № 420/С-33980, адрес: Гродненская обл., Лидский р-н, Дитявский с/с, 5/7, заправочная 500 м восточнее аг. Дитва; 7. Административное здание со складами и площадкой с инв. № 420/С-33977, адрес: Гродненская обл., Лидский р-н, Дитявский с/с, 5, административное здание, 500 м восточнее аг. Дитва; 8. Здание мойки машин с инв. № 420/С-33974, адрес: Гродненская обл., Лидский р-н, Дитявский с/с, 5/4, мойка машин 500 м восточнее аг. Дитва; 9. Сооружение благоустройства с инв. № 420/С-66276, адрес: Гродненская обл., Лидский р-н, Дитявский с/с, п. Дитва; 10. Водопроводная сеть с инв. № 420/С-72896, адрес: Гродненская обл., Лидский р-н, Дитявский с/с, водопроводная сеть производственной зоны 500 м восточнее аг. Дитва; 11. Канализационная сеть хозяйственная с инв. № 420/С-72892, адрес: Гродненская обл., Лидский р-н, Дитявский с/с, канализационная сеть хозяйственная производственной зоны 500 м восточнее аг. Дитва; 12. Канализационная сеть ливневая с инв. № 420/С-72897, адрес: Гродненская обл., Лидский р-н, Дитявский с/с, канализационная сеть ливневая производственной зоны, 500 м восточнее аг. Дитва; 13. Тепловая сеть с инв. № 420/С-4255, адрес: Гродненская обл., Лидский р-н, Дитявский с/с, тепловая сеть производственной зоны, 500 м восточнее аг. Дитва; 14. Участок сети линии электропередачи КП-0.4кВ от ВУ здания экипировки до административного здания с инв. № 472, адрес: Гродненская обл., Лидский р-н, Дитявский с/с, 5/1, проходная, 500 м восточнее аг. Дитва; 15. Теплосчетчик SKU-02-B-U1 Ду 25 мм, кабель 5 м с инв. № 460, адрес: Гродненская обл., Лидский р-н, Дитявский с/с, 5/1, проходная, 500 м восточнее аг. Дитва. Земельный участок: кадастровый номер 423683202625000066, площадь 2,3886 га, право постоянного пользования. Начальная цена, бел. руб. с НДС – 429 714,60.

Аукцион состоится 25.11.2020 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, каб. 4.

Порядок оформления участия в аукционе, условия аукциона и полный текст извещения содержится на сайте Организатора аукциона **ino.by**. Задаток перечисляется на р/с BY21BPSB3012154337010933000 в ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, ВПС банка BPSBBY2X. Получатель – РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182. Окончание приема заявлений и задатков – **23.11.2020 в 11.00.**

Организатор аукциона:
220030, г. Минск, ул. Комсомольская, 11, пом. 9, 8 (017) 324-70-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 559-09-52
• www.ino.by • e-mail: torgi@ino.by

ИЗВЕЩЕНИЕ
Республиканское унитарное предприятие «Комплекс по оказанию услуг имени П. М. Машерова» уведомляет о проведении 15.12.2020 аукционов торгов по продаже права заключения договора аренды на три года магазина площадью 459,4 кв. м по ул. Уборевича, 2 в г. Минске, проводимых в электронной форме на электронной торговой площадке «ТОРГБЕЛ».
С полной информацией можно ознакомиться на сайте: <http://torgi.bel.by> (номер лота: 091120001), <https://au.nca.by/auction/3758>
Телефоны для справок:
(РУП «Институт недвижимости и оценки») (017) 306 00 57, (029) 559 09 70; (РУП «Комплекс по оказанию услуг имени П. М. Машерова») (017) 203 06 41.

Первичная профсоюзная организация закрытого акционерного общества «СТРУМ» ликвидируется в связи с прекращением деятельности. Требования кредиторов могут быть заявлены в течение 2 месяцев с момента опубликования настоящего сообщения по адресу: 222310, г. Молодечно, ул. Металлистов, д. 8.

УП «Белконфискат»
объявляет о проведении электронных торгов 01.12.2020 г. по продаже имущества Жарского П.А.
Легковой авто «Рено Сандро Stepway», 2019 г. в., начальная стоимость 15 700 рублей.
На сайте belkonfiskat.by размещена информация о торгах.
Справки по тел.: 8 (017) 3639489, 8 (029) 7798089.

Успаміны з нагоды

«ТРЫБУНАЛ» НА ВЯСКОВАЙ СЦЭНЕ. З АНШЛАГАМ

Многія п'есы і камедыі народнага пісьменніка Беларусі Андрэя Макаёнка не сыходзілі з падмоства вядучых тэатраў Беларусі, Украіны, Расіі. І было гэта адносна нядаўна, у другой палове мінулага стагоддзя. Зрэшты, шмат што, у тым ліку трагікамедыя «Трыбунал», з поспехам ставіцца дагэтуль, і глядачы нават не здагадваюцца, што прэм'еры асобных спектакляў прайшлі... у нашай вёсцы, на сцэне мясцовага Дома культуры.

Нагадаю, што пісьменнік нарадзіўся роўна сто гадоў таму ў вёсцы Борхаў Рагачоўскага раёна, што на ягоную долю выпала цяжкае дзяцінства. Здаваючы тыя гады (пачатак калектывізацыі), Андрэй Макаёнка пісаў, як галадуха вымусіла яго матулю на розныя кулінарныя хіткікі — нахшталт прыгатавання страў з ляды, лісьця ліпы, а потым — бацвінны, як сям'я ратавалася рыбай, ягадамі ды грыбамі, як ён, малы, пасвіў калгасных свейкі (прычым за гэта ніхто не плаціў) і стамляўся настолькі, што засынаў, не даходзячы да пасцелі.

Гэта — з аўтабіяграфіі будучага пісьменніка, як і тое, што яшчэ са школьных гадоў у яго з'явілася любоў да тэатра. Ён быў добры мастак, актывіст мастацкай самадзейнасці, акцёр і нават аўтар асобных нумароў, што праз гады, у дарослым жыцці, і выплывае ў здольнасць, у талент пісаць

драматычныя творы, прычым самай высокай пробы.

Аднак гэта было потым. А спачатку — доўгая, крывавае вайна.

Яна застала Макаёнка на Каўказе. У канцы 1941-га дывізію, у якой служыў Андрэй, перакінулі ў Крым. Малады палітрук стралковай роты разам з маракамі-дэсантнікамі правёў рэйд у тыл ворага пад Феадосіямі, дзе быў цяжка паранены і зусім выпадкова падабраны на полі бою. Перанёс складаную аперацыю, ледзь не заставіўся без нагі, пасля чаго на фронт ужо не вярнуўся — быў камісаваны.

Пасля гэтага, не паправіўшы як след здароўе, Андрэй Ягоравіч падаўся на родную Гомельшчыну, працаваў у Журавіцкім райкаме партыі. А пасля вучобы ў партыйнай школе стаў загадчыкам аддзела

ў часопісе «Вожык» і тады ўжо прызнаным аўтарам п'ес, камедыі, драм. Кожная з іх ставілася на сцэнах тэатраў, у асноўным — у Мінску, у тэатры імя Янкі Купалы.

Такім чынам Макаёнка атрымаў вядомасць і павагу ў грамадстве. А вось яго сямейнае жыццё некалькі разоў перамянялася: таму, пакінуўшы кватэру жонцы і дзеці, пісьменнік стаў жыць на ляснішчы. Даўдаўшыся пра гэта, яго зямляк Уладзімір Сцепаўка, які на Лунінецкім працаваў старшынёй калгаса «Новае Палессе», даў яму прытулак у нашай вёсцы Любань. Што, відаць, не дзіўна: Макаёнка і Сцепаўка — аднагодкі, разам вучыліся ў Шапчыцкай сямігодцы і Журавіцкай сярэдняй школе, некалькі гадоў сядзелі за адной партыяй. У гады вайны Уладзімір Апанасавіч таксама

ваяваў, двойчы быў паранены, у верасні 1943-га ледзь вырваўся з палаючага танка, пасля чаго застаўся інвалідам і ўсё сваё пасляваеннае жыццё прысвяціў развіццю беларускага Палесся: працаваў у райвыканкамах — Ганцавіцкім, Лунінецкім і б'льым Ленінскім, а ў 1959-ым узначаліў адстаючы калгас, да якога далучылі яшчэ адзін, прычым не лепшы...

Выбрацца з багны банкруцтва гэтым гаспадаркам і, вядома ж, старшынёй дапамагаві сам Машэраў, з якім Сцепаўка быў добра знаёмы і які не раз наведваў наша «Новае Палессе». Без усякай аховы Пётр Міронавіч выязджаў на палі і фермы, сустракаўся і гутарыў з калгаснікамі, бачыў рэальную карціну жыцця. Інтэлігентны, ветлівы, адкрыты — такім ён запамінаўся мясцоваму люду.

Сваім сярод сваіх быў тут і Андрэй Макаёнка. Ён досыць часта прыязджаў у Любань, жыў тыднямі, пісаў, бываў на прыродзе і ў полі, хадзіў на гаспадарчыя нарады і ў клуб, усюды слухаў людзей і заўсёды нешта запісваў...

Відаць, на аснове гэтых запісаў і з'явілася задума напісаць драматычны рэпартаж у форме камедыі. Галоўны герой «Таблеткі пад язык» — старшыня калгаса «Маяк» Каравай — «спісаны» з Уладзіміра Сцепаўкі. Іншыя героі таксама шмат у чым былі пазнавальнымі, рэальнымі людзьмі.

А таму не дзіва, што першы паказ гэтай п'есы ў пастаноўцы тэатра імя Янкі Купалы адбыўся не ў Мінску, а ў новым раскошным будынку нашага Дома культуры.

Купалаўцы і тады, і потым прыязджалі сюды не раз. Мы, любанцы і жыхары навакольных вёсак, бачылі тут Макаёнкавы «Лявоніху на арбіце», «Трыбунал»... Прычым на ўсіх спектаклях залы былі перапоўнены. Памятаю, з якім захапленнем людзі прымалі Генадзя Аўсянікава і Галіну Макараву, у якое свята ператваралася кожная сустрэча з сапраўдным мастацтвам і сапраўднымі творцамі!

У Макаёнка на прэм'ерах, юбілеях ды ўрачыстасцях заўсёды прысутнічаў наш Уладзімір Апанасавіч Сцепаўка і амаль заўсёды — Іван Пятровіч Шамякін. Іх звязвалі не толькі творчыя інтарэсы, але і зямляцтва, шчырае мужчынскае сяброўства.

...Даўно няма сядок жывых Андрэя Макаёнка. Аднак вясюльцы старэйшага пакалення дабром успамінаюць і яго, і паказы спектакляў.

Да таго ж у нашым парку высяцца пасаджаныя пісьменнікам дуб, ясень і два клёны. А на ДOME культуры, каля параднага ўвахода, месціцца мемарыяльная дошка, на якой пазначана, што ў перыяд з 1959 па 1974 гады Любань і наваколле неаднаразова наведваў славетны драматург, народны пісьменнік Беларусі Андрэй Ягоравіч Макаёнка, што прататыпам галоўнага героя яго п'есы «Таблетка пад язык» стаў тагачасны старшыня калгаса «Новае Палессе» Герой Сацыялістычнай Працы Уладзімір Апанасавіч Сцепаўка.

Сцяпан НЕФІДОВІЧ,
краязнавец,
аг. Любань, Лунінецкі раён.

Чалавек — чалавеку

Самая дарагая спадчына

...Са сваім суседам па дачы мы часта ўспамінаем мінулае і гаворым пра будучае, гэта значыць, пра нашу моладзь. Яна розная, але ж, часам здаецца, дрэнна падрыхтаваная да жыцця. Як рыхтавалі нас?

Да сёння і з вялікай удзячнасцю ўспамінаю сваіх бацькоў, якія змалку прывучалі мяне да працы.

Галоўным мужчынскім клопатам тады лічылася нарыхтоўка сена. Без гэтага, як вядома, ні малака, ні мяса, а значыць, і есці няма чаго. Таму гадоў з дванаццаці тата браў мяне на касцюк.

З дому мы выходзілі рана, кабусі стараліся, пакуль сонца не абсушыць расу. Ужо на месцы, на сенажаці, тата ішоў першы, і пракосы ў яго лажыліся лёгка і роўна, а вось у мяне...

Час ад часу тата азіраўся, заўважаў мае агрэхі і казаў: «Так не пойдзе... Глядзі, як трэба!»

Няпростая гэта навука — вымагае і спрыту, і сілы ў руках. Але ж было б жаданне...

Здаралася, яго знікала, здаралася, што, загуляўшыся, мы, дзеці (я ў сям'і быў старэйшы), забывалі нешта зрабіць. І тады тата расшпільваў дзгю.

Аднаго гэтага руху было дастаткова, каб мы ўсё зразумелі, каб у хаце ўсталяваць парадак.

Да скону ў памяці і суботнія вечары: тата прыязджаў з поля, зводзіў у стойла Рыжуху, і мы ішлі ў лазню. Потым — ва ўсім чыстым — садзіліся попчелі і тата пачынаў спяваць — шчыра, сардэчна... Ён ведаў безліч прыгожых песень! Сёння, на жаль, не ўсе матулі хочучь карміць сваіх немаўлят грудным малаком. І, як мне здаецца, нямамнога бацькі ведаюць словы хоць бы адной калыханкі. А таму ўсё выхаванне часам зводзіцца да таго, каб уключыць дзіцяці тэлевізар альбо даць у рукі

смартфон: няхай глядзіць, няхай нешта спасцігае... А што? Дрэннае, як выглядае, часцей і хутчэй, чым нешта добрае.

Так, дарэчы, было і ў мяне. Пайшоў у школу, паглядзеў на дзгю, якія не хацелі вучыцца, і ўзяў з іх прыклад — адбіўся ад вучобы сам.

Мама не сварылася, не прымусіла, сказала, што кароў можна пасвіць і без навукі... Гэтая перспектыва, трэба сказаць, мяне зусім не вабіла, «круціць каровам хвасты» мне катэгарычна не хацелася, і я вярнуўся за парту, разам з татам па вечарах стаў «праходзіць» літары, чытаць словы, сказы і нават цэлыя казкі, што вельмі цешыла маю непісьменную маму.

Сапраўднай падзеяй было для нас і царкоўныя святы, калі мы адпраўляліся ў госці да бабулі. Тая чакала нас: пякла пірагі з мorkвай ці бульбай, пайла духмяным травяным чаем з цукеркамі-падушачкамі.

А хіба можна забыць жабракоў — калек, пагарэлых, якія ў пасляваенны час хадзілі па хатах, прасілі міласціну. Ім ніхто не адмаўляў: людзі дзяліліся хоць лустачкай хлеба, хоць парай бульбы. Помню, як мама паклала мне ў далонь адну манетку і: «Даштурнуўшы да бязногага салдата, сказала: «Ідзі, сынок... Падай». Той інвалід падзякаваў, і я адчуў, як з мяне выходзіць страх перад гэтым скалечаным вайной чалавекам, як на змену яму выходзіць павага да яго і радасць, што мы змаглі дапамагчы.

...Нехта можа ўспрыняць вось гэтыя успаміны як чыста старэчае занудства. І дарэмна, бо тут не што іншае, як прызнанне мудрасці нашых бацькоў, як даніна ўдзячнасці ім за самую галоўную спадчыну — добрае выхаванне.

Г. Ашмянны.

Мікалай БАЛЫШ,

Весткі з месцаў

ЗАВІТАЕМ У СВЕТ ДАБРЫНІ

У нашай сярэдняй школе ёсць традыцыя запрашаць у госці да вучняў розных цікавых людзей — пастаў, пісьменнікаў, а то і сапраўдных... казачнікаў. Як Ала Бялькова, напрыклад. Яна — аўтар трох зборнікаў для дзяцей, піша на рускай і беларускай мовах, займаецца перакладамі.

Падчас сустрэчы Ала Анатолеўна чытала ўрыўкі са сваіх твораў, расказвала дзецям займальныя гісторыі. Вучні згадвалі свае любімыя казкі, якія ім чыталі матулі, а таксама інсцэніравалі творы Алы Бяльковай з кнігі «Казкі і былі Белай феі», «Якога колеру ноты?». Шасцікласніцы Алена Васільцова і Васіліса Фядосава ўпрыгожылі гэтую пастаноўку сваёй іграй на цымбалах і флейце. Апроч таго, пісьменніца прапанавала вучням намалюваць ілюстрацыі да свайго твора, і такім чынам з'явілася выстаўка дзіцячых малюнкаў «Чытаю казку — малюю казку»...

Факт, што сустрэча атрымалася вельмі цёпла, сяброўская, а галоўнае — цікавая і добрая.

Ала ПРАТАСАВА, загадчыца бібліятэкі СШ № 66,

г. Гомель.

Пошту чытала Валянціна ДОУНАР.

Выдавец рубрыкі Ірына ТАМКОВІЧ. Тэл. 8 (017) 287-18-15

Усе ружы, якія вырошчваюцца ў сярэдняй паласе, маюць патрэбу ў спецыяльнай падрыхтоўцы да зімы і цёплым сховішчам. Але некаторыя кветкаводы робяць гэта няправільна.

Самыя частыя памылкі пры падрыхтоўцы руж да зімы

Памылка 1: перад укрываннем усе ружы трэба каротка абрэзаць

Нярэдка можна сустрэць парад, што абсалютна ўсе ружы пры падрыхтоўцы да зімоўкі трэба абрэзаць на вышыню 20–30 сантыметраў. Не спяшайцеся гэтага рабіць. Спачатку вызначце, да якой садовай групы адносіцца ваша ружа.

Такая кароткая абрэзка на зіму патрэбна толькі чайна-гібридным і шматкветным ружам (Floribunda). Калі вы так абрэжаеце плястыкі, глебапокрыўныя і шрабы, то ў наступным годзе яны будуць расці павольна і моцна не зацвісці.

Калі не атрымліваецца дакладна вызначыць, да якой менавіта групы належыць ваша расліна, на ўсялякі выпадак лепш не абрэзаць ружу. Толькі выдаліце ўвосень усё лісце ды бутоны і перад укрываннем нахіліце галінкі да зямлі.

Памылка 2: чым цяплей сховішча для руж, тым лепш

Расліны добра абараняе ад халаду не сам нятакан матэрыял, а паветраная праслойка паміж кустом і сховішчам. Выдатны ўцяпляльнік — тоўсты пласт снегу. Таму самае цёплае сховішча для руж уяўляе сабой трывалы каркас (які створыць вялікую падушку цёплага паветра), накрыты белым спанбондам шчыльнасцю 60 г/кв. м, над якім — снег.

Каркас для сховішча можна зрабіць з драўляных жэрдак або дошак, фанерных скрынак з перфарыянай, высокіх пластыкавых агароднінных скрынь.

Памылка 3: калі падкормліваць ружы толькі фосфарам і каліем, кусты выдатна перазімуюць

Так, ружы маюць патрэбу ў вясеньскай падкормцы, але для павышэння імунітэту ім патрэбныя не толькі калій і фосфар, але і магній, кальцый і іншыя мікраэлемэнты. А вось азоту ў вясеньскім угнаенні быць не павінна.

Аднак падкормка раслін не адмяняе будавання якаснага сховішча для руж. Цеплалюбівыя сарты не выжывуць без яго зімой у нестабільным клімаце сярэдняй паласы.

Памылка 4: у руж вельмі эластычныя парасткі, якія лёгка прыгінаць да зямлі

Кусты з тоўстымі галінамі даволі складана нахіліць да зямлі. Таму

не варта адкладаць гэтую справу да позняй восені. Ужо з канца верасня трэба паступова апускаць і замацоўваць галінкі ўсё ніжэй і ніжэй, каб да моманту укрывання сцёблы даставалі да зямлі.

І яшчэ варта ўлічыць: парасткі раслін найбольш эластычныя днём пры цёплым надвор'і. Менавіта ў гэты час іх можна смела нахіляць да зямлі — тады яны не зламаюцца.

Памылка 5: на зіму ўсе ружы трэба абганяць

Абокванне руж на зіму мае не толькі плюсы, але і мінусы. Падчас адлігу куст можа падаграць, а калі потым рэзка надыхнуць маразы, то кара расліны рызыкуе парэпацца. Таму ў абавязковым абкопванні маюць патрэбу толькі ружы, выгадананыя з чаранкоў, бо іх каранёвая сістэма вельмі баіцца халаду.

У гадавальных звычайна прадаюцца ружы, прышчэпленыя на шпільнік. Такія расліны лепш пераносяць холад, таму іх можна не абганяць. Але майце на ўвазе: калі ружа пасаджана недастаткова глыбока, а месца прышчэпкі знаходзіцца вышэй за паверхню глебы, то без абкопвання не абсыця. Для гэтага выкарыстоўваюць сухі субстрат: торф, садовую глебу або пясок. Калі ж месца прышчэпкі заглыблена больш чым на чатыры сантыметры, то эфекту ад абкопвання вы не заўважыце.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск —	8.30	17.17	8.47
Віцебск —	8.24	17.01	8.37
Магілёў —	8.20	17.07	8.47
Гомель —	8.11	17.09	8.58
Гродна —	8.44	17.33	8.49
Брэст —	8.39	17.39	9.00

Месяц

Апошняя кварта
8 лістапада.
Месяц у сузор'і Шаліў.

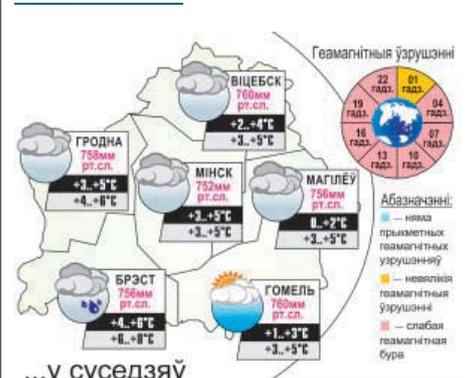
Імяніны

Пр. Анастасі, Ганны, Марыі, Аляксея, Мікалая, Яўгена.
К. Анастасіі, Ніны, Мацея, Яна.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ЗАЎТРА

...у суседзяў

ВАРШАВА	КІЕЎ	РЫГА
+7...+8°	+5...+7°	+5...+7°
ВІЛЬНЮС	МАСКВА	С.ПЕТЭРБУРГ
+5...+7°	0...+2°	+3...+5°

УСМІХНЕМСЯ

Коротка пра мой узрост: ужо лічу бессэнсоўным вясці здарова спосаб жыцця... Тады як можна вясці цікавы.

— Ганна, вы не бачылі, хто гэта забіў маю белую курыцу?

— І не бачыла, і не чула, і няхай не грэбаецца на мамі агародзе!

Суседка пытае старога: — Вам, напэўна, сумна жывецца?

— Чаму ж сумна? — прырэчыце той. — Я цэлы дзень сяджу і думаю.

— Ну а што ж вы робіце ў святы?

— О, у святы, — ажыўляецца той, — я дазваляю сабе маленькую раскошу: проста сядзець.

Даты	Падзеі	Людзі
11 ЛІСТАПАДА		
1925 год — нарадзілася Алена Іванаўна Чабырук, беларускі мовазнавец, кандыдат філалагічных навук. У 1952—1991 гадах працавала ў Інстытуце мовазнаўства НАН Беларусі. Даследавала дыялекталогію, балта-славянскія моўныя кантакты. Аўтар манаграфіі «Лічэбнік у беларускіх гаворках», адзін з аўтараў «Дыялекталогічнага атласа беларускіх моваў», «Нарысаў па беларускай дыялекталогіі», «Лінгвістычнай геаграфіі і групой беларускіх гаворак». Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі СССР, Беларусі.	1820 год — нарадзіўся Павел Мацуевіч Абухаў, рускі металург, заснавальнік сталеліцейнага праміслаў у Расіі, палкоўнік. Гармата Абухава, якая вытрымала больш за чатыры тысячы стрэлаў, адзначана залатым медалём на Суветнай выстаўцы ў 1862 годзе.	
1955 год — нарадзілася Галіна Казіміраўна Тычка, беларускі літаратуразнавец і крытык, доктар філалагічных навук, прафесар. Працавала ў газеце «Літаратура і мастацтва», часопісе «Польмя».	1900 год — нарадзілася Марыя Іванаўна Бабанав, расійская актрыса, народная артыстка СССР. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі СССР.	
1990 год — у вёсцы Пінкавічы Пінскага раёна ў будынку былой школы, дзе ў 1904—1906 гадах працаваў настаўнікам Якуб Колас, адкрыты Літаратурна-этнографічны музей народнага паэта.	1905 год — 11—15 лістапада адбылося паўстанне матросаў і салдат Севастопальскага гарнізона на чале з лейтэнантам Пятром Шмітам — найбуйнейшае ў рускім флоте узброенае выступленне ў перыяд рэвалюцыі 1905—1907 гадоў у Расіі. Задзусана царскімі войскамі.	
	1930 год — адбыўся першы палёт самалёта-амфібіі Ш-2, які знайшоў шырокае прымяненне ў Арктыцы для льдавой разведкі.	
	1970 год — уступіла ў сілу Канвенцыя аб неўжывальнасці тэрміну даўнасці да ваенных злачынцаў і злачынстваў супраць чалавецтва.	
	Напалеон БНАПАРТ: «Са смеласцю ўсё можна распачаць, ды не ўсё зрабіць».	

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Рэгістрацыйнае пасведчэнне нумар 2 ад 17 лютага 2009 года, выдадзенае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Дырэктар — галоўны рэдактар **КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч**. АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а.

ТЭЛЕФОНЫ ў МІНСКУ: прыёмная — 311 17 13 (гп.л/факс); адрэзаў: пісьмаў — 311 17 44, маркетынгу — 263 66 73, бухгалтэрыі — 311 17 16.

ПРЫЁМНЫЯ РЭКЛАМНЫЯ ТЭЛ./ФАКС: 311 17 27, e-mail: reklama@zviazda.by

Афіцыйны адрэс: Мінск, вул. Кавалёва, 10. Адрэс для перадачы паштовай і інтэрнэц-адрэсаў: Мінск, вул. Кавалёва, 10. Адрэс для перадачы паштовай і інтэрнэц-адрэсаў: Мінск, вул. Кавалёва, 10.

www.zviazda.by (для зваротаў): zvarot@zviazda.by

e-mail: info@zviazda.by

Газета адрэсавана ў Рэспубліканскім унітарным прайпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку», ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004, 220013, Мінск, прасп. Незалежнасці, 79/1. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 14.804. Індэкс 63850. Зак. № 3513. Нумар напісаны ў 1930.

11 лістапада 2020 года.